

OBSAH

1 SLOVO PŘEDSEDY JOSEFA BEDNÁŘE	3
2 LEGISLATIVNÍ ČINNOST	5
3 APLIKACE ZÁKONA V OBLASTI ANTITRUSTU A FÚZÍ	7
3.1 DOHODY OMEZUJÍCÍ SOUTĚŽ	7
3.2 ZNEUŽITÍ DOMINANTNÍHO POSTAVENÍ.....	11
3.3 SPOJOVÁNÍ PODNIKŮ	13
3.4 ROZKLADOVÉ ŘÍZENÍ.....	16
4 VEŘEJNÉ ZAKÁZKY	18
5 VEŘEJNÁ PODPORA.....	23
6 SOUTĚŽNÍ ADVOKACIE.....	27
7 ŽALOBY PROTI ROZHODNUTÍM ÚŘADU	29
8 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	30
9 INFORMAČNÍ ČINNOST ÚŘADU.....	34

1 SLOVO PŘEDSEDY JOSEFA BEDNÁŘE

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) má působnost v oblasti ochrany hospodářské soutěže, dohledu nad zadáváním veřejných zakázek a při posuzování veřejné podpory. Cílem jeho činnosti je důsledná ochrana a podpora hospodářské soutěže na jednotlivých trzích ve prospěch konečného spotřebitele a v posledních letech rovněž plnění závazků České republiky v souvislosti s přípravou na členství v Evropské unii. Proto také byl rok 2002 rokem, ve kterém ÚOHS věnoval maximální úsilí pro splnění tohoto cíle. Podílel se významně na jednáních s Evropskou komisí, která se týkala uzavření kapitoly Hospodářská soutěž, kde nejsložitějším problémem byla otázka povolení veřejné podpory pro oblast ocelářství a s tím spojený plán restrukturalizace tohoto odvětví.

ÚOHS se v roce 2002 výrazně zaměřil na odhalování kartelových dohod, které patří k nejzávažnějším protisoutěžním praktikám s negativními dopady na konečného spotřebitele. Úřad vedl správní řízení o domnělé kartelové dohodě s distributory pohonných hmot. Toto řízení bylo ukončeno dosud nepravomocným rozhodnutím, v kterém byla uložena nejvyšší sankce v historii ÚOHS.

V rámci soutěžní advokacie a v rámci své rozhodovací praxe Úřad prosadil takové podmínky do privatizace energetiky, které zajistily efektivní fungování hospodářské soutěže v souladu s nejmodernějšími poznatky ze světa a v souladu s chystanými liberalizačními kroky v rámci Evropské unie. Stanovené podmínky by měly být i přínosem pro konečného spotřebitele, zejména v oblasti cen.

Osm let působí ÚOHS také jako orgán dohledu nad zadáváním veřejných zakázek. I když osmiletá praxe zákona přispěla ke kultivaci daného prostředí, ÚOHS na základě svých zkušeností dospěl k závěru, že dochází k jeho opakovanému závažnému porušování. Proto se v současné době podílí na přípravě nového zákona, který bude plně harmonizován s právem Evropských společenství.

V roce 2002 se velmi rozšířila mezinárodní komunikace, a to především díky vytvoření evropské sítě ECN, do které se zapojil i český antimonopolní úřad. Velký prostor dostává vzdělávání našich pracovníků ve smyslu výměny zkušeností. Jednou z těchto forem je i spolupráce na bázi twinningových projektů.

ÚOHS má ambice stát se moderní institucí, která je schopna aplikovat nejnovější poznatky jak v oblasti soutěžního práva, tak zejména u analýz týkajících se vývoje na jednotlivých relevantních trzích. Proto je pro nás velmi důležité zapojení do rodiny antimonopolních úřadů v rámci budoucí podoby EU. Stejně tak důležitá je výměna nejnovějších zkušeností v oblasti odhalování nejzávažnějších protisoutěžních praktik na celosvětové úrovni, zejména aktivní účastí na práci soutěžního výboru OECD a využívání poznatků z USA, země s více jak stoletou tradicí soutěžní politiky.

2 LEGISLATIVNÍ ČINNOST

Po velice plodném roce 2001, který přinesl v podstatě celý nový systém právní regulace ochrany hospodářské soutěže (nový zákon, osm blokových výjimek a vyhlášku týkající se návrhu na povolení spojení soutěžitelů), se legislativní činnost Úřadu soustředila především na oblast zadávání veřejných zakázek. Bylo vydáno šest novel a spolu s Ministerstvem pro místní rozvoj zpracoval Úřad novou verzi návrhu zákona o zadávání veřejných zakázek. Aktuální problémy v oblasti zajištění cestovních kanceláří proti úpadku vedly Úřad k přípravě samostatného návrhu novely zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu, a zákona č. 455/2001 Sb., o živnostenském podnikání. V souvislosti s růstem významu soutěžní advokacie rostla v uplynulém roce rovněž důležitost pasivní legislativy ze strany Úřadu.

OBLAST VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

NOVELY ZÁKONA

V průběhu roku 2002 došlo k několika novelizacím zákona č. 199/1994 Sb. První novelizace proběhla na základě zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů, kterým byl nově vymezen okruh případů poskytování účelové podpory výzkumu a vývoji, na něž se zákon o zadávání veřejných zakázek nevztahuje. V pořadí druhá novela, jež byla provedena zákonem č. 211/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 530/1990 Sb., o burze cenných papírů dále rozšířila negativní vymezení působnosti zákona o zadávání veřejných zakázek o případy, kdy jsou uzavírány smlouvy na poskytování finančních služeb spojených s vydáváním, prodejem, koupí nebo jiným převodem cenných papírů a jiných finančních nástrojů České republiky a služby ústřední banky. **Zákonem č. 278/2002 Sb. došlo k významné novelizaci zákona o zadávání veřejných zakázek, neboť s účinností od 28.6.2002 bylo vypuštěno z ustanovení § 50 odst. 1 písm. a) znění, podle kterého mohla vláda ČR rozhodnout**

o přímém zadání veřejné zakázky na základě výzvy jednomu zájemci. Zákonem č. 320/2002 Sb. došlo k další novelizaci, a to v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů. Reakcí na povodně a záplavy na území České republiky bylo přijetí zákona č. 424/2002 Sb., kterým zákonodárce upravil i do budoucna postup zadavatelů při odstraňování následků živelních nebo jiných pohrom a s tím bezprostředně navazující obnovu zničeného majetku. V pořadí šestá a poslední novela ve sledovaném období roku 2002 byla provedena zákonem č. 517/2002 Sb., kterým se provádějí některá opatření v soustavě ústředních orgánů státní správy a mění některé zákony, a to v souvislosti se zřízením Ministerstva informatiky.

STAV PŘÍPRAVY NOVÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY

Na základě plánu legislativních prací vlády na rok 2002-03 Úřad zpracoval spolu s Ministerstvem pro místní rozvoj **novou verzi návrhu zákona o zadávání veřejných zakázek**, který byl průběžně konzultován v rámci twinningového projektu se zahraničními experty a byl též konzultován z hlediska slučitelnosti s právem Evropského společenství (ES) i se zástupci Evropské komise (EK). Připomínky Evropské komise byly poté zapracovány do stávajícího návrhu s tím, že počátkem ledna 2003 proběhlo mezirezortní připomínkové řízení. Po vypořádání připomínek a opětovném posouzení návrhu zákona zástupci EK byl návrh předložen vládě.

Důvodem nutnosti přijetí nového zákona je potřeba zajištění transpozice příslušných Evropských směrnic a praktických zkušeností Úřadu. Dosavadní právní úprava ani po novelizacích neodstranila některé nejasnosti při výkladu pojmů, což vedlo při aplikaci zákona k právní nejistotě, a tím k nadměrnému počtu žádostí o přezkum. Celý zadávací proces se tak prodlužoval a prodražoval. Nový zákon má tyto nedostatky eliminovat. Řada změn týkajících se struktury zákona, zejména ustanovení o veřejných zakázkách zadávaných zadavateli v oblasti vodního hospodářství, energetiky a dopravy, byla zpracována jako

zvláštní ustanovení spolu s ustanovením o podlimitních veřejných zakázkách. Byly prosazeny změny v ustanoveních o hodnotící komisi, o posuzování a hodnocení nabídek, které byly podrobněji rozpracovány ve vazbě na prováděcí právní předpis.

BLOKOVÁ VÝJIMKA PRO URČITÉ KATEGORIE VERTIKÁLNÍCH DOHOD O DISTRIBUCI A SERVISU MOTOROVÝCH VOZIDEL

V souvislosti s přijetím nového Nařízení Evropské komise č. 1400/2002 na určité skupiny vertikálních dohod a na jednání ve vzájemné shodě v sektoru motorových vozidel, které nabylo účinnosti 1. října 2002, vypracoval Úřad v průběhu roku 2002 novou vyhlášku o povolení obecné výjimky ze zákazu dohod narušujících soutěž, **pro určité druhy vertikálních dohod o distribuci a servisu motorových vozidel**. Vyhláška zavádí přísnější pravidla proti omezování hospodářské soutěže a vytváří vhodnější podmínky pro efektivní soutěž při

prodeji nových motorových vozidel, náhradních dílů na opravárenských a údržbářských služeb pro motorová vozidla. Nová pravidla pro tyto motorová vozidla a poskytování kategorie dohod mají za cíl vytvoření vhodnějších podmínek pro soutěž mezi jednotlivými výrobci, prodejci i poskytovateli služeb. Prodejci budou podle nové právní úpravy moci prodávat motorová vozidla více než jedné značky, a zároveň nebudou mít povinnost provádět jejich opravy a údržbu. Vyhláška mj. vytváří prostor pro další konkurenci na trhu oprav a údržby motorových vozidel ze strany nezávislých opravárenských společností.

Nová vyhláška je plně v souladu se závazkem České republiky převzít celý systém blokových výjimek aplikovaných v rámci komunitárního práva. Vytvoření shodného právního prostředí s právem ES umožní tuzemským soutěžitelům adaptaci na podmínky hospodářské soutěže jednotného vnitřního trhu Evropské unie ještě před vstupem České republiky do Evropské unie. Vyhláška byla vydána dne 23. ledna 2003, ve Sbírce zákonů byla zveřejněna dne 3. února 2003 pod číslem 31/2003 Sb.

3 APLIKACE ZÁKONA V OBLASTI ANTITRUSTU A FÚZÍ

Úřad novelizoval **Leniency program** (podmínky aplikace mírnějšího režimu při ukládání pokut u zakázaných dohod narušujících soutěž, při jejichž splnění lze členům takových zakázaných dohod neuložit pokutu nebo vyšší pokuty podstatně snížit). Cílem této inovace

je dále posílit motivaci účastníků kartelu využít programu a informovat Úřad o existenci kartelové dohody.

Oproti minulému roku vzrostl objem ukládaných pokut. V roce 2002 byly uloženy pokuty v celkové výši přesahující 455 milionů Kč.

Počet podnětů a správních řízení včetně rozkladů proti rozhodnutím vydaným prvoinstančním orgánem a počet žalob podaných u Vrchního soudu proti rozhodnutím ministra pro hospodářskou soutěž a předsedy Úřadu o rozkladech v letech 1993–2002.

Podněty	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Celkem	312	601	655	527	611	590	548	607	464	492

Správní řízení	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Dohody narušující soutěž	9	15	28	30	27	67	54	36	36	49
Zneužití dominantního postavení	20	16	29	24	5	4	13	11	9	7
Spojování podniků	83	36	51	74	58	57	51	57	140	204
Ostatní (zastavení, přerušení a procesní pokuty)	13	6	5	15	18	35	70	66	59	61
Celkem správních řízení	125	73	113	143	108	163	188	170	244	321
Počet rozkladů	36	31	34	36	37	20	19	16	11	46

Počet žalob k Vrchnímu soudu	5	3	10	6	10	5	1	2	3	7
Celková výše uložených pokut v roce 2002 (rozhodnutí vydaná v roce 2002)						455. 600. 000 Kč				

3.1 DOHODY OMEZUJÍCÍ SOUTĚŽ

- Úřad zaznamenal zvýšený počet případů **zavazování maloobchodních prodejců k dodržování doporučených cen v rámci obchodních sítí**. Podle právní úpravy může dodavatel svým odběratelům doporučit ceny, nesmí tak však činit formou závazku nebo jinou formou nátlaku. Pokud by tak jednal, jde o stanovení ceny pro další prodej, což zákon přísně zakazuje.

- Úřad nadále intenzívně využíval **nástrojů a metod k účinnému odhalování kartelových dohod** v souladu s přijetím nového zákona o ochraně hospodářské soutěže i s pomocí poznatků a zkušeností antimonopolních úřadů v zemích EU a provedl několik neohlášených šetření přímo v místě podnikání soutěžitelů.

- V roce 2002 soutěžitelé v mnohem větší míře využívali **institutu určovacího řízení**.

Celkem podali 19 návrhů na určení, zda jejich dohoda podléhá zákazu podle § 3 až 6 (pro srovnání v roce 2001 to byly pouze 2 návrhy). Tento nový institut, zavedený s účinností nového zákona značně přispívá k větší právní jistotě soutěžitelů.

- V roce 2002 byly v oblasti dohod narušujících soutěž uloženy pokuty ve výši **382,8 mil. Kč**.

VYBRANÉ PŘÍPADY

Zakázaná dohoda šesti distributorů pohonných hmot

Šest distributorů pohonných hmot - AGIP Praha, a.s., Aral ČR a.s., BENZINA a.s., CONOCO Czech Republic s.r.o., OMV Česká republika, s.r.o. a Shell Czech Republic a.s. tím, že v období od 28.5.2001 nejméně do konce měsíce listopadu roku 2001

upravovalo ve vzájemné shodě prodejní ceny automobilového benzínu Natural 95, porušili v období od 28.5.2001 do 30.6.2001 zákaz uvedený v § 3 odst. 1 v té době účinného zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů,

a v období od 1.7.2001 nejméně do konce měsíce listopadu roku 2001 zákaz uvedený v § 3 odst. 1 zákona. Uvedeným jednáním ve vzájemné shodě narušili hospodářskou soutěž na trhu automobilových benzínů dodávaných spotřebitelům prostřednictvím čerpacích stanic. Úřad účastníkům řízení jednání ve vzájemné shodě o prodejních cenách automobilového benzínu Natural 95 u čerpacích stanic do budoucna zakázal a uložil pokutu v úhrnné výši 313 mil. Kč. **Jedná se o nejvyšší pokutu v historii úřadu.** Proti prvostupňovému rozhodnutí Úřadu byl podán rozklad.

Zavazování provozovatelů pohostinských zařízení k minimálnímu ročnímu odběru piva od pivovaru

Šetření provedená Úřadem v rámci správního řízení ukázala, že dva z největších tuzemských pivovarů – společnosti **Plzeňský Prazdroj, a.s.** a **RADEGAST a.s.** patřící do jedné ekonomické skupiny SAB, zavazovaly provozovatele pohostinských zařízení ve smlouvách o zajišťování reklamy a propagace výrobků a obchodního jména pivovaru odebrat ročně určité minimální množství piva – a to v převážném nebo úplném rozsahu spotřeby těchto pohostinských zařízení. Tyto závazky prosazované do smluv ze strany uvedených společností kvalifikoval Úřad jako zakázané a neplatné dohody, které ve svém kumulativním účinku narušují soutěž na trhu piva dodávaného ke spotřebě v pohostinských zařízeních. Za uzavírání takových protisoutěžních dohod byla soutěžitelům uložena pokuta v úhrnné výši **3,5 mil. Kč**. Současně jim Úřad nařídil informovat provozovatele pohostinských zařízení o zákazu a neplatnosti závazků minimálního odběru piva. Proti rozhodnutí Úřadu byl podán rozklad.

Koordinace nákupních podmínek

Dva provozovatelé obchodních řetězců, společnosti **BILLA, spol. s r.o.** a **JULIUS MEINL, a.s.**, se dohodli koordinovat a sladovat své nákupní ceny zboží a obchodní podmínky vůči svým dodavatelům. Jedná se o tzv. rabatové kartely, které upravují podmínky a výši cenových sražek, bonusů apod. souvisejících s nákupem zboží. Rabatové kartely patří mezi dohody o přímém nebo nepřímém

určení ceny, které jsou obecně považovány za zvlášť závažná omezení soutěže. Jsou-li takové dohody uzavírány mezi horizontálními konkurenty na poptávkové straně trhu, dochází k přiblížení/sjednocení jejich nákupních podmínek v oblasti ceny. Tím si účastníci kartelu přestávají konkurovat v nákupní ceně zboží a omezují tak smluvní volnost dodavatelů zboží sjednat cenu v individuálním vztahu nabídky a poptávky. Toto jednání kvalifikoval Úřad jako zakázanou a neplatnou dohodu, která vedla k omezení soutěže na trhu zboží denní spotřeby dodávaného maloobchodním prodejcem – a to na poptávkové straně tohoto trhu s dopadem na dodavatele daného zboží. Úřad uložil soutěžitelům pokutu v úhrnné výši **51 mil. Kč** a zároveň uložil, aby o rozhodnutí Úřadu informovali dotčené dodavatele. Proti rozhodnutí Úřadu byl podán rozklad.

Doporučené ceny lékařských služeb

Česká lékařská komora vypracovala katalog služeb ambulantní zdravotní péče, který následně doplnila o minimální doporučené ceny těchto služeb. Takto doplněný katalog komora v červenci 2001 zveřejnila na svých internetových stránkách a rozeslala svým členům se sdělením, že doporučené minimální ceny by měly být ze strany jednotlivých členů – lékařů – dodržovány. Toto jednání posoudil

Úřad v rámci správního řízení jako zakázané a neplatné rozhodnutí sdružení soutěžitelů, které může vést k narušení hospodářské soutěže na trhu služeb ambulantní zdravotní péče. Úřad uložil České lékařské komoře pokutu ve výši 450 000 Kč a zároveň jí uložil, aby její příslušný orgán cenové doporučení zrušil a informoval o tom členskou základnu. Proti rozhodnutí Úřadu byl podán rozklad, předseda Úřadu **pokutu 450 000 Kč** České lékařské komoře potvrdil a rozhodnutí tak nabylo právní moci.

Pojištění záruky pro případ úpadku cestovních kanceláří – žádost o prodloužení individuální výjimky

Dalším významným případem, který Úřad posuzoval ve správním řízení, byla žádost **8 pojišťoven sdružených do tzv. poolu**, o prodloužení doby trvání výjimky ze zákazu dohod narušujících soutěž. Při posuzování žádosti o prodloužení doby trvání výjimky Úřad vycházel z toho, že v roce 2000 bylo vydáno rozhodnutí Úřadu, kterým byla na dobu 2 let povolena výjimka. Týkala se dohody o společném postupu pojišťovatelů při provozování povinně smluvního pojištění **záruky pro případ úpadku cestovní kanceláře**. V rámci řízení bylo prokázáno, že jeho účastníci vytvořili situaci, kdy je vyloučena soutěž na podstatné části trhu pojištění záruky. I přes toto konstatování však Úřad přihlédl k tomu, že případné nepovolení prodloužení doby trvání výjimky by mohlo mít negativní dopad na trhu cestovního ruchu, neboť není vyloučeno, že celá řada především menších cestovních kanceláří by nemusela uspět při vyjednávání o uzavření smlouvy o pojištění záruky. V takovém případě by byla ohrožena jejich další existence. Při těchto úvahách Úřad přihlédl rovněž k tomu, že ačkoliv bude stále považovat existenci poolu za omezení soutěže, bude jeho další existence znamenat, že většina cestovních kanceláří bude schopna dostát povinnosti mít uzavřenu smlouvu o pojištění záruky. Pro konečného zákazníka to znamená zachování možnosti výběru nejvhodnější nabídky mezi velkým množstvím cestovních kanceláří. V takovém případě je však nutné, aby omezení soutěže na trhu pojištění záruky bylo co nejkratší. Proto Úřad dobu trvání výjimky prodloužil pouze do konce roku 2003. Proti tomuto

rozhodnutí podali účastníci řízení rozklad a celou věc posuzoval předseda Úřadu. Ten ve svém rozhodnutí dobu trvání výjimky rovněž prodloužil do 31. prosince 2003 a stanovil ve prospěch zachování účinné soutěže podmínky (pool nesmí své členy omezovat v možnosti samostatného poskytování záruky pro případ úpadku cestovní kanceláře, tato podmínka se týká i výše pojistného, která nesmí být poollem ovlivňována). Rozhodnutí nabylo právní moci.

V souvislosti s řešením otázek souvisejících s problematikou cestovního ruchu Úřad z vlastní iniciativy vypracoval návrh možné novelizace zákona č. 159/1999 Sb, ve kterém předkládá jeden z možných způsobů řešení problému neexistence jiných alternativ zajištění záruk cestovních kanceláří pro případ úpadku, než je povinné smluvní pojištění.

Uzavírání dohod o zákazu zpětného dovozu elektřiny zpět do České republiky

Úřad posuzoval jednání společnosti ČEZ, a.s. sjednávající v některých svých smlouvách s odběrateli elektřiny dohodu, podle které nesmí být elektřina, která je předmětem těchto smluv, **dovezena zpět** do České republiky. Při hodnocení těchto dohod dospěl Úřad k závěru, že takové dohody jsou dohodami zakázanými, neboť vedou k narušení hospodářské soutěže na příslušném relevantním trhu, a to i přesto, že nejsou doprovázeny sankcemi za jejich nedodržení. Úřad přihlédl při hodnocení chování společnosti ČEZ k tomu, že protisoutěžní charakter takových dohod je zřetelný především v těch případech, kdy dodavatel zboží zaujímá na trhu silně dominantní postavení, což společnost ČEZ bezesporu je, a dále v případech, kdy existuje významný rozdíl mezi cenou zboží dodávaného na tuzemský trh a cenou zboží určeného na export. I tento předpoklad byl v posuzovaném případě naplněn. Dohody o zákazu zpětného dovozu totiž vedou k tomu, že dodavatel zboží vytvoří prostřednictvím takové dohody situaci na trhu, která vede nebo může vést k omezení možnosti konkurentů nabídnout odběratelům své zboží za výhodnějších podmínek, které mohou konkurenti získat právě nákupem tohoto zboží od dodavatele. Úřad společnosti ČEZ uložil **pokutu ve výši 7,5 mil. Kč**. Společnost ČEZ podala proti rozhodnutí rozklad.

Český Mobil a.s. – zakázaná dohoda ve smlouvách na distribuci předplacených telefonních karet

Ve správním řízení vedeném se společností Český Mobil a.s. bylo předmětem šetření, zda společnost Český Mobil nesjednává zakázané dohody v rámci smluv, které společnost Český Mobil uzavírala s distributory tzv. „dobíjecích kupónů“ pro mobilní telefony. Společnost Český Mobil distribuuje dobíjecí kupóny pro předplacenou službu Oskarta prostřednictvím 11 distributorů, a to na základě uzavřených smluv. Smlouvy obsahovaly ujednání, že cena objednaného sortimentu bude stanovena na základě ceníku společnosti Český Mobil, přičemž tento ceník bude rovněž obsahovat ceny, za které bude distributor povinen dodávat sortiment svým odběratelům. Tento závazek byl v některých případech zdůrazněn možností společnosti Český Mobil odstoupit od smlouvy, pokudby distributor cenu stanovenou společností Český Mobil nedodržoval. Bylo prokázáno, že v důsledku protisoutěžních ustanovení, která společnost Český Mobil zakomponovala do smluv s distributory dobíjecích kupónů, došlo k omezení svobodné volby distributorů stanovit si pro prodej dobíjecích kupónů pro předplacenou službu Oskarta cenu dle vlastního uvážení prakticky všude tam, kde jsou tyto dobíjecí kupóny prodávány konečným spotřebitelům. V meritorním rozhodnutí proto Úřad deklaroval, že společnost Český Mobil porušila zákon. Úřad zakázal plnění zakázaných dohod a uložil společnosti Český Mobil **pokutu ve výši 6,5 mil. Kč** a současně uložil povinnost k nápravě spočívající v odstranění zakázaných dohod ze smluv na distribuci předplacených telefonních karet. Společnost Český Mobil podala proti rozhodnutí rozklad.

ČESKÝ TELECOM, a.s. – zakázaná dohoda ve smlouvách na distribuci předplacených telefonních karet

Ve správním řízení vedeném se společností ČESKÝ TELECOM, a.s. bylo předmětem posouzení, zda smlouvy, které společnost uzavírala s distributory předplacených telefonních karet, obsahují zakázané dohody o cenách. V průběhu správního řízení Úřad zjistil, že společnost ČESKÝ TELECOM

realizuje distribuci telefonních karet prostřednictvím 28 smluvních distributorů. Z šetření rovněž vyplynulo, že společnost uzavírá dva typy distribučních smluv - smlouvy na dodávku tzv. čipových telefonních karet, které jsou v současnosti nahrazeny novými multifunkčními čipovými kartami s názvem „TRICK“, a smlouvy na distribuci předplacených karet „X“. Bylo prokázáno, že součástí smluv jsou ceníky, které obsahují prodejní ceny předplacených telefonních karet, a rovněž bylo prokázáno, že smlouvy obsahují povinnost distributora prodávat předplacené telefonní karty za ceny, které jsou uvedeny v cenících. Šetření, která Úřad provedl, ukázala, že ve většině případů je ze strany distributorů při prodeji telefonních karet společnosti ČESKÝ TELECOM koncovým zákazníkům uplatňována cena uvedená v ceníku. Toto zjištění vedlo Úřad k závěru, že i když není dodržování ceny uvedené v ceníku ze strany společnosti ČESKÝ TELECOM u jednotlivých distributorů kontrolováno, jsou někteří distributoři natolik ovlivněni údajem o ceně telefonní karty, že tuto považují za

jedinou cenu, za kterou je třeba telefonní karty společnosti ČESKÝ TELECOM prodávat. Úřad prokázal, že společnost ČESKÝ TELECOM při uzavírání smluv na distribuci předplacených telefonních karet porušila zákaz obsažený v ustanovení § 3 odst. 2 písm. a) zákona, **zakázal plnění zakázaných dohod**, uložil jmenované společnosti **pokutu ve výši 7,5 mil. Kč** a současně uložil povinnost k nápravě spočívající v odstranění zakázaných dohod ze

smluv na distribuci předplacených telefonních karet. Společnost ČESKÝ TELECOM podala proti rozhodnutí rozklad.

3.2 ZNEUŽITÍ DOMINANTNÍHO POSTAVENÍ

- V roce 2002 Úřad zahájil 7 správních řízení ve věci zneužití dominantního postavení; zejména v případech zneužití dominantního postavení Střediskem cenných papírů, společností ČESKÝ TELECOM, a.s. a společností LINDE TECHNOPLYN, a.s. se jednalo o významné případy s dopadem na velký počet zákazníků.
- Dvě řízení ve věci zneužití dominantního postavení byla zahájena již v roce 2001 a týkala se uplatňování rozdílných podmínek (Eurotel Praha, spol. s r.o. a RadioMobil a.s.). V těchto případech byla účastníkům uložena pokuta v souhrnné výši 63 mil Kč. V květnu 2002 předseda Úřadu v druhostupňovém rozhodnutí tyto pokuty potvrdil. Oba operátoři podali proti uvedenému rozhodnutí žalobu a případy se budou projednávat u Nejvyššího správního soudu.
- Celkově byly v roce 2002 uloženy pokuty ve výši **72,7 mil. Kč**.

VYBRANÉ PŘÍPADY

Středisko cenných papírů

Úřad vedl správní řízení ve věci možného porušení zákona, které spatřoval ve způsobu zpoplatnění služeb Střediska zavedeném od 1. srpna 2001 a novelizovaném od 1. ledna 2002. Úřad posoudil všechny nově zavedené ceníkové položky. Zneužití dominantního postavení spatřoval ve **způsobu zpoplatnění služby „vedení cenných papírů na účtech majitele“**. U této ceníkové položky zvolilo Středisko takovou konstrukci výpočtu ceny, že v jejím důsledku byla tato cena účtována pouze 1–2 promile z celkového počtu majitelů cenných papírů vedených ve Středisku. Nový ceník služeb mj. nezměnil skutečnost, že informační služby pro státní orgány byly poskytovány zdarma. Středisko hradilo náklady, které mu vznikly v souvislosti s poskytováním těchto

služeb z příjmů z jiných služeb, které muselo adekvátně navýšit. Tím **vznikla újma těm spotřebitelům, kteří tyto náklady hradili**, i když si příslušné služby nevyžádali. Dne 12. března 2002 bylo vydáno prvostupňové rozhodnutí, které deklarovalo formu zneužití dominantního postavení Střediska, zakázalo toto chování, uložilo Středisku přijmout do 3 měsíců od nabytí právní moci rozhodnutí opatření k nápravě a uložilo **pokutu ve výši 300 000,- Kč**. Při stanovení výše pokuty Úřad přihlédl zejména k tomu, že Středisko je příspěvkovou organizací, která dle zákona o rozpočtových pravidlech má za povinnost vytvářet vyrovnaný rozpočet. Vysoká pokuta by tedy vedla k navýšení cen pro klienty Střediska a měla by tedy kontraproduktivní charakter. Středisko podalo proti prvostupňovému rozhodnutí rozklad, který však dne 2. prosince 2002 vzalo zpět. Tím se stalo prvostupňové rozhodnutí pravomocné.

Česká rafinérská, a.s.

Úřad zahájil dne 1. července 2002 správní řízení se společností **Česká rafinérská, a.s.** V rámci provedeného šetření ÚOHS zjistil, že tato společnost v průběhu vyjednávání o podmínkách dodávek petrochemických surovin pro období od 1. června 2002 přerušila dne 31. května 2002 na dobu cca 39 hodin bez objektivně ospravedlnitelného důvodu dodávky těchto surovin svému dlouhodobému odběrateli, společnosti CHEMOPETROL a.s., k újmě této společnosti. Toto jednání Úřad kvalifikoval jako zneužití dominantního postavení. Společnosti Česká rafinérská byla pravomocně uložena pokuta **šest milionů korun**.

LINDE TECHNOPLYN a.s.

Úřad zahájil z vlastního podnětu v roce 2002 správní řízení se společností **LINDE TECHNOPLYN a.s.** Dle rozhodnutí Úřadu z ledna 2003 zneužila společnost LINDE svého dominantního postavení na trhu dodávek technických plynů v lahvích tím, že ve smlouvách o dodávkách technických plynů v lahvích **zavazovala zákazníky odbírat celkovou spotřebu technických plynů uvedených ve smlouvě o dodávkách technických plynů v lahvích výlučně od**

společnosti LINDE. Tímto jednáním LINDE porušila zákon k újmě svých zákazníků, které omezila v možnosti svobodného výběru dodavatele technických plynů, a rovněž k újmě konkurentů, kterým omezila možnost účastnit se soutěže o tyto zákazníky. Dále uplatňovala u zákazníků, kteří odebírali technické plyny v lahvích, **bez objektivně ospravedlnitelných důvodů výrazně rozdílné ceny za dodávky technických plynů v lahvích, při shodném či srovnatelném plnění**. Tímto jednáním LINDE porušila zákon, a to k újmě těch zákazníků, kterým byly stanoveny ceny podstatně vyšší než jiným zákazníkům při obdobném nebo srovnatelném plnění. Společnosti byla uložena pokuta ve výši **12 mil. Kč**. Účastník řízení podal proti rozhodnutí Úřadu rozklad.

ČESKÝ TELECOM, a.s.

Úřad obdržel v dubnu 2002 stížnosti alternativních operátorů na společnost **ČESKÝ TELECOM, a.s.** ve věci přístupu ke službám sítě Internet pomocí technologie ADSL za využití metalického vedení společnosti **ČESKÝ TELECOM**. Tato společnost oznámila zahájení poskytování služby IOL Platinum založené na technologii ADSL s tím, že neučinila alternativním operátorům velkoobchodní nabídku, na jejímž základě by i alternativní operátoři mohli zákazníkům nabízet služby založené na technologii ADSL. Danou problematikou se rovněž zabýval ČTÚ, který v červnu 2002 zahájil se společností **ČESKÝ**

TELECOM správní řízení. Dne 25. února 2003 vydal Úřad v dané věci rozhodnutí, ve kterém konstatoval, že společnost ČESKÝ TELECOM tím, že v době před zahájením provozu služby IOL Platinum (tj. v době před 29. květnem 2002), a dále v době provozu služby IOL Platinum (tj. v době od 29. května 2002 do doby vydání rozhodnutí ČTÚ o předběžném opatření ze dne 27. června 2002, kterým byla uložena společnosti ČESKÝ TELECOM povinnost ukončit dnem doručení rozhodnutí o předběžném opatření nabízení a poskytování telekomunikační služby IOL Platinum), neučinila jiným oprávněným provozovatelům veřejných telekomunikačních sítí tzv. velkoobchodní nabídku, **zneužila své dominantní postavení na trhu zprostředkování přístupu ke službám sítě Internet a přenosu dat za užití širokopásmových technologií xDSL (ADSL) veřejnými pevnými telekomunikačními sítěmi k újmě jiných oprávněných provozovatelů veřejných telekomunikačních sítí a k újmě koncových zákazníků. Za toto jednání byla společnosti ČESKÝ TELECOM uložena pokuta ve výši 23 milionů Kč.** Účastník řízení podal proti rozhodnutí Úřadu rozklad.

3.3 SPOJOVÁNÍ PODNIKŮ

- V roce 2002 pokračoval **významný nárůst** spojení soutěžitelů, které byly předmětem řízení o povolení ze strany Úřadu (ze 140 na 204). Tento trend je dán jednak změnou notifikačních kritérií stanovených v § 13 zákona, jednak pokračující koncentrací v některých sektorech jako odpovědí na postupující proces globalizace.
- Úřad v roce 2002 dále pokračoval ve snaze o zvýšení kvality, rychlosti a transparentnosti procesu rozhodování. Aktivně využíval svých kompetencí, a v těch případech, kdy by spojení vedlo k vytvoření silného postavení na trhu, které by mělo za následek podstatné narušení hospodářské soutěže, ukládal podmínky ke zmírnění možných negativních dopadů či přijímal odpovídající závazky spojujících se soutěžitelů. Z 204 meritorních rozhodnutí vydaných v roce 2002 bylo **9 případů, ve kterých Úřad uložil podmínky.** Z rozhodovací praxe je zřejmá tendence k přechodu k **častějšímu využívání tzv. strukturálních podmínek a závazků**, které představují efektivnější nápravu podmínek hospodářské soutěže narušených uskutečněním spojení. Ve dvou případech bylo spojení zakázáno.
- Nejvíce spojení soutěžitelů posuzovaných Úřadem v roce 2002 se odehrálo v sektoru **služeb, strojírenství a elektrotechniky.** Podíl spojování soutěžitelů ve službách od roku 2001 vzrostl, jednalo se především o soutěžitele zabývajícími se poradenstvím, logistikou a službami v oblasti realit. Vysoký počet spojení byl zaznamenán stejně jako v roce 2001 v oblasti chemie a potravinářství.
- V roce 2002 pokračoval růst počtu případů, kdy třetí osoby žádají o přiznání postavení účastníka řízení.
- V roce 2002 byla Úřadem poprvé uložena sankce za **předčasné uskutečňování spojení**, tzn. za určování či ovlivňování soutěžního chování kontrolovaných soutěžitelů před právní mocí rozhodnutí Úřadu o povolení spojení. V rámci správního řízení S 97/02 byla uložena pokuta 100.000 Kč společnosti Lasselsberger Holding International GmbH za předčasné uskutečnění spojení se společností RAKO, a.s.
- V roce 2002 pokračovaly koncentrativní tendence na některých relevantních trzích, dříve charakteristických rozptýleností jednotlivých soutěžitelů. Děje se tak postupně např. na trhu provozování lékáren, kde společnost GEHE prostřednictvím své dceřinné společnosti Lékárny Lloyds spol. s r.o. posiluje svoji pozici, a v oblasti zemědělského zásobování, kde se formují dvě velmi silné skupiny okolo společností Agrofert, a.s. a Agropol, a.s.

VYBRANÉ PŘÍPADY

Spojení soutěžitelů RWE GAS, Transgas, a.s. a osmi distribučních společností

Úřad v květnu 2002 **povolil spojení RWE GAS AG (RWE) se společností Transgas, a.s. a osmi distribučními plynárenskými společnostmi a stanovil tři podmínky**, na základě kterých bylo spojení povoleno. Společnost RWE nesmí přímo či nepřímo nabýt kontrolu nad společnostmi

Moravské naftové doly, a.s., (MND) a blokovat její rozhodnutí o záměrech, které budou mít zjevně konkurenční charakter vůči společnosti RWE. Dále společnost RWE do doby ukončení privatizace elektroenergetiky nesmí nabývat kontrolní podíly v elektroenergetických distribučních a teplárenských distribučních společnostech nebo budovat nové elektroenergetické distribuční a teplárenské distribuční společnosti v České republice, nejdéle však po dobu 5 let. Úřad stanovením podmínek vytvořil předpoklady pro účinnou soutěž zejména do budoucna v souvislosti s předpokládanou liberalizací trhu. Úřad dále zohlednil, aby spotřebitel nebyl pod tlakem monopolních cen, ale aby ceny za plyn byly výsledkem konkurence. RWE Gas odprodala svůj podíl ve společnosti MND a splnila tak podmínku uloženou Úřadem. **Případ fúze RWE a Transgas byl dosud největším, jakým se Úřad ve své desetileté historii zabýval z hlediska velikosti transakce.** Tímto spojením byla dokončena privatizace českého plynárenství.

Spojení soutěžitelů ČEZ, a.s. a pěti regionálních distribučních společností

Spojení se uskutečnilo na základě usnesení vlády ze dne 6. května 2002. Vláda vydala usnesení o privatizaci majetkové účasti státu na podnikání regionálních elektroenergetických distribučních společností přímým prodejem vybranému nabyvateli, společnosti ČEZ, a.s. Jednalo se o tyto distribuční společnosti: Středočeská energetická a.s., Východočeská energetika a.s., Severočeská energetika a.s., Západočeská energetika a.s., Severomoravská energetika a.s. Jde o spojení vertikálního charakteru, jehož realizací vznikne integrovaný subjekt se značnou hospodářskou a finanční silou, který bude mít na trhu dominantní postavení, což by mohlo mít za následek podstatné narušení hospodářské soutěže na relevantním trhu dodávek elektrické energie oprávněným zákazníkům a trhu výroby elektrické energie. **Spojení ČEZ a REAS bylo povoleno se třemi podmínkami ve prospěch zachování účinné soutěže:** První podmínkou je odprodej 34% podílu ČEZu ve společnosti ČEPS, a.s. (monopolní provozovatel přenosové soustavy), což zajistí úplné oddělení přenosové soustavy a dominantního výrobce. Další podmínka - prodej akcií ČEZu v Jihomoravské energetice, a.s., Jihočeské energetice, a.s.

a Pražské energetice, a.s. zajistí plnou nezávislost těchto společností – konkurentů – na společnosti ČEZ. Odprodej jedné z pěti distribučních firem třetí osobě je minimální strukturální opatření odstraňující existenci silného dominantního postavení bránícího efektivnímu fungování hospodářské soutěže, které povede k posílení konkurenčního prostředí a zvýší se tím možnost uplatnění elektřiny pro nezávislé výrobce a obchodníky. V rozkladovém řízení předseda Úřadu na základě návrhů zvláštní komise prodloužil lhůtu pro realizaci těchto podmínek.

V souladu s výše uvedeným usnesením vlády zahájil Úřad paralelní správní řízení ve věci spojení soutěžitelů **Osinek, a.s. a ČEPS, a.s.** Vláda rovněž mimo to udělila souhlas k převodu 15% podílu společnosti ČEZ v ČEPS a to na MPSV ČR, a vzala na vědomí prodej cca 51 % akcií ČEZ v ČEPS společnosti Osinek, a.s. Protože je elektroenergetický systém logicky vnímán jako jednotný celek a výše popsané dvě transakce restrukturalizace **jsou vzájemně provázané a tvoří jednu vzájemně podmíněnou obchodní transakci,** prováděl Úřad analýzy komplexně. Spojení ČEPS/Osinek bylo povoleno.

Spojení soutěžitelů Südzucker Aktiengesellschaft a Saint Luise Sucre, S.A.

Ke spojení mělo dojít na trhu cukru. Společnost Saint Luise Sucre před spojením kontrolovala v tuzemsku cukrovary skupiny Eastern Sugar.

Společnost Südzucker kontrolovala cukrovary skupiny Agrana. Jedná se o spojení dvou ze tří významných soutěžitelů, spojením vzniklý subjekt by se stal výrazně dominantním soutěžitelem na relevantních trzích cukru pro domácnost a průmyslového cukru. Na základě skutečností, které byly zjištěny v průběhu správního řízení, např.: že by spojením došlo k výraznému nárůstu tržního podílu a ke snížení počtu soutěžitelů na trhu, že tržní podíly konkurentů jsou výrazně nižší, konstatoval Úřad, že spojením soutěžitelů by došlo ke vzniku dominantního postavení těchto spojujících se soutěžitelů, které by mělo za následek podstatné narušení hospodářské soutěže, a z tohoto důvodu **spojení zakázal**. Proti rozhodnutí byl podán rozklad.

Spojení soutěžitelů Agrofert Holding a.s. a Unipetrol, a.s.

Uvedené spojení soutěžitelů, které bylo důsledkem plánované privatizace společnosti Unipetrol, bylo rozhodnutím Úřadu v srpnu 2002 **povoleno se závazky**. Tyto závazky spočívaly v zachování dodávek hnojiv společností mimo skupinu Agrofert Holding po dobu pěti let, zachování rovných distribučních podmínek a pravidelného zveřejňování předpokládaného vývoje cen dusíkatých hnojiv. Tyto závazky řešily nebezpečí, na která poukazovaly některé třetí strany. K uskutečnění předmětného spojení však nakonec nedošlo, jelikož společnost Agrofert Holding odstoupila od Smlouvy o koupi a prodeji akcií, uzavřené s FNM. V současné době je připravováno nové kolo privatizace společnosti Unipetrol.

Spojení soutěžitelů Baring Communications Equity (TES) N.V a Vision Networks Tsjechie Holding B.V

Uvedené spojení provozovatelů kabelové televize bylo povoleno rozhodnutím Úřadu ze dne 31.12.2002. Spojující se soutěžitelé kontrolují společnosti TES Media a Intercable CZ. Obě společnosti až na výjimky působí na rozdílných geografických relevantních trzích, na nichž nedojde po spojení ke zvýšení jejich tržního podílu. Spojením došlo k posílení hospodářské a finanční síly. Posílení síly však bylo vyváženo hospodářskou a finanční silou jiných telekomunikačních společností, které

jsou nebo se ve střednědobém horizontu stanou konkurenty vzhledem k postupnému zavádění nových technologií šíření televizního signálu.

Spojení soutěžitelů LASSELSBERGER Holding-International GmbH a Rako, a.s.

Spojení se odehrálo na trzích obkladových materiálů a surovin pro jejich výrobu. Spojení bylo povoleno s podmínkami ve prospěch zachování účinné soutěže, které se týkaly zejména zajištění přístupů do distribuční sítě, zákazu diskriminace odběratelů, zachování dodávek a uchování značek všech spojením dotčených společností. Tyto podmínky zohlednily stanoviska třetích stran.

Spojení soutěžitelů Generali pojišťovna a.s. a Zürich

Úřad 2002 vydal rozhodnutí, kterým **povolil spojení** soutěžitelů, spočívající v převzetí části podniku spolu s pojistným kmenem pojišťovny **Zürich ze strany společnosti Generali pojišťovna**. Spojení se odehrálo na několika pojistných trzích, na kterých spojující se pojišťovny mají jen malý tržní podíl. Výjimkou byl trh záruky pro případ úpadku cestovní kanceláře. Úřad rozhodnutím spojení povolil, nicméně v něm **uložil podmínku**, že společnost Generali je povinna zajistit poskytování pojištění záruky pro případ úpadku cestovní kanceláře nejméně v současném rozsahu co do objemu uzavřených pojistných smluv a upsaného rizika ke dni vydání rozhodnutí, pokud jí v tom prokazatelně nezabrání objektivní skutečnosti, zejména nemožnost získat odpovídající zajištění, a to alespoň do doby, než budou zákonem umožněny i další formy zajištění klientů cestovních kancelářů v úpadku. Tato podmínka eliminovala možné nebezpečí z omezení aktivit dominantního soutěžitele na trhu, což by se velmi negativně dotklo podmínek hospodářské soutěže na souvisejícím trhu cestovního trhu.

STATISTICKÉ ÚDAJE

V roce 2002 zahájil Úřad **217** správních řízení o povolení spojení podniků a bylo vydáno **238** rozhodnutí. 204 rozhodnutí bylo meritorní povahy. Z toho bylo **181** spojení povoleno **bez podmínek, 9 z nich s podmínkami či závazky, dvě spojení nebyla povolena** a dále bylo vydáno

13 rozhodnutí o tom, že posuzovaná transakce nepodléhá povolení Úřadu. Rozhodnutí o výjimkách ze zákazu spojení bylo vydáno 5, jedno rozhodnutí se týkalo spojení v rozporu s § 18 odst. 1 zákona. 19 rozhodnutí se týkalo přiznání postavení účastníka řízení. Bylo podáno 10 rozkladů, z toho 8 pro nepřiznání postavení účastníka řízení. Z údajů o rozhodovací činnosti Úřadu v roce 2002 vyplývá, že Úřad uložil podmínky v devíti případech, což představuje 4% ze všech 207 vydaných pravomocných rozhodnutí. Spojení soutěžitelů nebylo ve stejném období povoleno v jednom případě,

což představuje 0,5% všech řešených případů, resp. 9% rozhodnutí vydaných ve II. fázi. Podíl rozhodnutí, kterými se povoluje spojení soutěžitelů s podmínkami, a podíl rozhodnutí, kterými se spojení soutěžitelů nepovoluje, je zcela v intencích rozhodovací praxe Evropské komise za poslední čtyři roky. **Celkově lze proces ukládání podmínek ve prospěch ochrany účinné hospodářské soutěže za sledované období hodnotit kladně**, neboť v těchto případech bylo možné za předpokladu jejich uložení povolit spojení, a předejít tak krajní variantě, tj. nepovolení spojení.

Počet zahájených správních řízení

	Rok								
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Spojování podniků – počet zahájených správních řízení	36	51	74	58	57	51	57	140	217

3.4 ROZKLADOVÉ ŘÍZENÍ

Rozhodnutí napadená rozklady v roce 2001	11
z toho rozhodnutých v roce 2001	5
Rozhodnutí napadená rozklady v roce 2002	49
z toho rozhodnutých:	
v roce 2002	24
v období leden – duben 2003	8
Rozhodnutí o rozkladech v období 2002 a leden až duben 2003	32

Rozkladová komise pro oblast hospodářské soutěže v roce 2002 výrazně zintenzivnila svoji činnost, když projednala celkem **57 rozkladů** proti 27 prvostupňovým rozhodnutím ve srovnání s 19 rozklady proti 5 prvostupňovým rozhodnutím projednanými v roce 2001. Hlavní příčinu tohoto výrazného nárůstu lze spatřovat zejména v projednávání takových rozkladem napadených rozhodnutí, o kterých dříve, před účinností nového zákona, jednáno nebylo, tj. rozhodnutí v určovacím řízení a rozhodnutí procedurální povahy. V minulém období také došlo ke zvýšení počtu vydaných prvostupňových rozhodnutí Úřadu sankční povahy, proti kterým byly podány rozklady.

Druhostupňové rozkladové řízení tak přineslo zvýšení počtu projednávaných případů a zvýšení rozsáhlosti podávaných opravných prostředků. Předseda Úřadu v roce 2002 podnikl řadu organizačních opatření ke zlepšení a zrychlení rozhodování o rozkladech, což již přineslo velmi pozitivní výsledky. Promptní rozhodování o rozkladech ve věcech spojování soutěžitelů, které významně posiluje právní jistotu účastněných stran, považuje Úřad za jednu z priorit své činnosti.

VBÍBRANÉ PŘÍPADY

Zneužití dominantního postavení na trhu mobilní telefonie

Porušení zákona spočívalo ve zneužití dominantního, respektive monopolního postavení na trhu mobilních radiotelefonních služeb ve veřejných mobilních telekomunikačních sítích GSM (NMT) na újmu jiného soutěžitele tím, že společnost **Eurotel Praha, spol. s r.o** účtovala bez objektivně ospravedlnitelných důvodů svým zákazníkům za minutu volání do sítě provozované společností Český Mobil a.s., částku vyšší než za minutu volání do sítě provozované společností RadioMobil a.s. Úřad dospěl k závěru, že vyšší cena volání do sítě Český Mobil tohoto soutěžitele diskriminovala,

neboť mu neumožnila soutěžit o získání zákazníků za rovných soutěžních podmínek. Podstata výroku byla ve druhé instanci potvrzena, došlo pouze ke zpřesnění určení období, kdy ke zneužití dominantního resp. monopolního postavení ze strany společnosti Eurotel Praha docházelo. Za porušení ustanovení uložil Úřad účastníkovi řízení pokutu ve výši **48 000 000,- Kč**. Obdobně za stejný protisoutěžní delikt byla v druhém stupni uložena pokuta ve výši **15 000 000,- Kč** společnosti RadioMobil.

Zamítnutí návrhu na povolení spojení

Proti rozhodnutí Úřadu ze dne 27. 9. 2001 o nepovolení spojení podniků **Karlovarské minerální vody, a.s., Poděbradka, spol. s r.o., a Hanácká kyselka s.r.o.** podal účastník řízení spol. Karlovarské minerální vody rozklad. Předseda Úřadu se ve svém rozhodnutí plně ztotožnil s názorem prvoinstančního orgánu, podle kterého hospodářské výhody předmětného spojení nepřevažují újmu narušení soutěže, která by spojením mohla vzniknout na trhu balených přírodních vod minerálních a stolních v České republice. Spojením vzniklý subjekt by měl vysokou kapacitu povolených zdrojů, vlastnil by velké množství spontánně známých obchodních značek a měl by značnou finanční sílu. Vysoká vyjednávací síla vůči obchodníkům by vedla k prosazení vlastních značek, omezení výběru pro spotřebitele a ke zvyšování cen. Tyto skutečnosti by měly negativní dopad na

konečného spotřebitele. Nepovolení spojení umožní rodinám ušetřit několik set korun ročně a dostupnost různorodých značek vod.

Vertikální zakázaná dohoda o nepřímém určení ceny

Společnost **Rigips, a.s.** porušila zákon tím, že uzavřela s distributory svých výrobků Rigips zakázané a neplatné dohody o nepřímém určení ceny pro prodej konečnému spotřebiteli, které narušily hospodářskou soutěž na trhu sádrokartonových desek v České republice. V řízení byl prokázán záměr účastníka řízení omezit svobodnou vůli distributorů při tvorbě prodejní ceny zboží. Za porušení zákona byla účastníkovi řízení uložena pokuta ve výši **500 000,- Kč**.

Zakázaná dohoda o minimální ceně

Předseda Úřadu rozhodl v řízení o rozkladech proti rozhodnutí, které podalo osm **plemenářských podniků**. Porušení zákona bylo shledáno v tom, že mezi účastníky řízení AGRO – Měřín, a.s., Plemenáři Brno, a.s. a CHOVSERVIS, a.s. došlo k uzavření zakázané a neplatné dohody o minimální ceně inseminačních dávek plemenných býků. Ostatní účastníci řízení postupovali ve vzájemné shodě s pravidly výše jmenované dohody. Po stránce věcné se předseda Úřadu s napadeným rozhodnutím ztotožnil a žádné z námitek účastníků řízení nepřisvědčil, neboť Úřad v rámci správního řízení shromáždil řadu přímých i nepřímých důkazů, které jednoznačně prokázaly, že ke společnému postupu soutěžitelů došlo následkem jejich přímého nebo zprostředkovaného kontaktu a jejich jednání tedy nebylo ani náhodou ani logickým důsledkem ekonomických podmínek na trhu inseminačních dávek plemenných býků v České republice. Konkrétními důkazy bylo jednak zjištění výše ceny, za jakou účastníci řízení své produkty skutečně prodávali, dále skutečnost, že tato cena odpovídala dohodnuté úrovni, a také skutečnost, že toto chování bylo výsledkem vzájemné koordinace či kooperace účastníků řízení. Rozhodnutím Úřadu byla účastníkům řízení uložena pokuta v úhrnné výši **2 570 000,- Kč**, kterou předseda v rozkladovém řízení potvrdil.

4 VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

V průběhu roku 2002 Úřad provedl na základě zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek a v souladu se zákonem č. 552/1991 Sb. o státní kontrole kontrolu postupů některých zadavatelů veřejných zakázek. Po provedené analýze byl stejně jako v minulých letech schválen „**Plán kontrolní činnosti u zadavatelů veřejných zakázek**“. V roce 2002 byly provedeny kontroly u následujících zadavatelů: Magistrát hlavního města Prahy, Ministerstvo vnitra – Okresní úřady České Budějovice, Karlovy Vary, Plzeň-sever, Pardubice, Hradec Králové, Jihlava, Brno-venkov, Středočeský kraj, statutární město Teplice, statutární město Brno, Nemocnice Blansko, Úřad pro státní informační systémy, Ředitelství silnic a dálnic ČR, Městská část Praha 7.

Podle důležitosti a konkrétních okolností zakázky se pracovníci Úřadu zúčastňovali i otevírání obálek s nabídkami u zadavatelů veřejných zakázek, a to u Ministerstva obrany ČR, Vojenské ubytovací a stavební správy, Okresního úřadu Opava, Statutárního města Brna-Úřadu městské části Brno-Bystrc, Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity Brno, Nemocnice Milosrdných bratří Brno, města Břeclav, Ředitelství silnic a dálnic ČR, a Statutárního města Havířova. Stejně jako v minulých letech pokračoval Úřad v šetření postupů zadavatelů na základě podnětů Nejvyššího kontrolního úřadu. Na základě požadavků Státního fondu životního prostředí, Finančních ředitelství Ostrava, Brno a Hradec Králové, okresních úřadů, popř. samotných zadavatelů veřejných zakázek, prováděl Úřad nad rámec svých povinností vyplývajících ze zákona posouzení postupů zadavatelů při realizaci akcí, na které následně byly vyžadovány dotace. Jednalo se o investiční akce, jejichž realizace vedla ke zlepšení životního prostředí (čističky odpadních vod, kanalizace, plynofikace obcí), popř. o nákupy dopravních prostředků k obnově vozového parku za účelem zajištění dopravní obslužnosti regionu.

Nezanedbatelnou činností úseku dohledu je seznamování veřejnosti s výkladem zákona o zadávání veřejných zakázek. V průběhu roku

2002 bylo zodpovězeno více jak 850 písemných odpovědí na dotazy ve věcech praktické aplikace zákona. Úsek dohledu se podílel na přednáškách a seminářích pro zadavatele a uchazeče o veřejné zakázky, které pořádalo Vzdělávací centrum pro veřejnou správu ČR.

V roce 2002 byl zahájen twinningový projekt, jehož se Úřad spolu s Ministerstvem financí a Ministerstvem pro místní rozvoj účastní. Prostřednictvím tohoto projektu se němečtí experti podíleli na formování budoucí české legislativy v oblasti zadávání veřejných zakázek, zejména při přípravě nového zákona. V rámci twinningového programu byly pořádány semináře a odborná školení pro zaměstnance Úřadu.

Úřad v roce 2002 zpracoval spolu s Ministerstvem pro místní rozvoj návrh **nového zákona o zadávání veřejných zakázek**. Návrh nového zákona byl konzultován i se zástupci Evropské komise. Důvodem potřeby přijetí nového zákona je potřeba zajištění transpozice příslušných Evropských směrnic a praktických zkušeností Úřadu. Nový zákon má za cíl zrychlit a zefektivnit zadávací řízení a tím i šetřit veřejné prostředky.

ANALÝZA NEDOSTATKŮ, K NIMŽ DOCHÁZÍ PŘI ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

Zákon č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, byl přijat s účinností od 1.1.1995. Od uvedeného termínu uplynulo již osm let, tedy náležitě dlouhé období, za které se mohli zadavatelé i uchazeči se zněním zákona a jeho praktickou aplikací podrobně seznámit. A to i přes skutečnost, že za dobu své existence byl zákon 12x novelizován. Přestože s výkladovými stanovisky k jednotlivým ustanovením zákona se může odborná veřejnost seznámit prostřednictvím rozhodnutí zveřejňovaných na internetových stránkách Úřadu, přestože jsou nadále realizovány semináře, na kterých vystupují vybraní pracovníci Úřadu, neustále dochází v praktické aplikaci zákona ze strany zadavatelů a uchazečů k některým

pochybením, a to mnohdy formálního rázu, především z důvodu nepochopení či špatného výkladu zákona.

a) Nejčastější chyby zadavatelů při zadávání veřejných zakázek:

- **zakázka je záměrně dělena**, aby zadavatel nemusel použít procesně složitější způsob zadání veřejné zakázky,
- **zadavatel použije mimořádného způsobu zadání veřejné zakázky výzvou jednomu zájemci**, přestože nejsou pro tento způsob splněny zákonné podmínky,
- **stanovení vágních podmínek** zadání veřejné zakázky, které připouštějí v řadě případů různý výklad, takže zájemcům o veřejnou zakázku není zcela zřejmé, jak mají zpracovat své nabídky, aby vyhověly podmínkám zadání, případně aby co nejlépe vyhověly kritériím hodnocení,
- nadále v některých případech **nejsou brány do úvahy novely zákona**, které již v dřívějších obdobích upravily podrobnějším způsobem prokázání kvalifikačních předpokladů uchazečů, zejména prokázání oprávnění k podnikání, resp. absenci dluhu na pohledávkách státu u veřejného zdravotního pojištění, sociálního zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,
- **výběr nejvhodnější nabídky je netransparentní**, neboť volbě kritérií hodnocení nabídek s ohledem na předmět plnění veřejné zakázky není věnována náležitá pozornost, kritéria jsou obecná, např. celková výhodnost smlouvy, ze kterého nemohou uchazeči prakticky zjistit, co konkrétně zadavatel zamýšlí v rámci takto stanoveného kritéria hodnotit, což má sekundárně za následek, že nabídky jsou zpracovány způsobem, který neumožňuje jejich objektivní srovnání,
- **podmínky zadání obsahují diskriminační prvky**, když např. tzv. zvláštní podmínky k provedení zakázky jsou využívány ke zvýhodnění některých uchazečů z regionu, ve kterém má sídlo zadavatel veřejné zakázky.

b) Nejčastější chyby zadavatelů při hodnocení a výběru nejvhodnější nabídky:

Při hodnocení nabídek přetrvávají pochybení spočívající v nerespektování základních principů platných pro zadávání veřejných zakázek, a to transparentnost postupu zadavatele, nediskriminace žádného z uchazečů o veřejnou zakázku, a možnost přezkoumání rozhodnutí zadavatele o výběru nejvhodnější nabídky. Hodnocení nabídek se provádí podle výše nabídkové ceny nebo tzv. ekonomické vhodnosti nabídek v souladu s kritérii uvedenými v podmínkách zadání veřejné zakázky. Při hodnocení nabídek podle jejich ekonomické vhodnosti, je základním prvkem volba odpovídajících kritérií hodnocení, a to s ohledem na předmět plnění veřejné zakázky. Při přezkumné a kontrolní činnosti Úřad zjišťuje, že zadavatelé již při samotném začátku zadávacího procesu chybují tím, že zvolí nevhodná kritéria, jako např. „splnění kvalifikačních předpokladů“, „dodržení termínu zahájení plnění“, „celková výhodnost nabídky“, „komplexnost nabídky“, „výhodnost smlouvy o dílo“ apod., což uchazečům neumožňuje zjistit, co je pro zadavatele výhodnějším a co vlastně zadavatel preferuje. Podané nabídky jsou pak těžko hodnotitelnými a v některých případech je dokonce nemožné je vzájemně porovnat.

Samotné hodnocení nabídek u vícekritériálního hodnocení je v řadě případů nepřezkoumatelné, neboť zpráva o posouzení a hodnocení nabídek neobsahuje popis způsobu hodnocení, který by měl být zvláště důkladný u objektivně nezměřitelných kritérií hodnocení.

Dalšími nejčastějšími nedostatky v procesu posuzování a hodnocení nabídek je:

- **nesprávně je posuzováno prokázání splnění kvalifikačních předpokladů uchazečů**, resp. splnění podmínek zadání, kdy některé uchazeče zadavatelé vyloučí, avšak jiné uchazeče, přes stejné pochybení, ponechají v soutěži,
- **není rozlišován stupeň významu jednotlivých kritérií hodnocení nabídek**, kdy nabídkám jsou pouze v jednotlivých kritériích přidělovány body, aniž by jejich

- konečný součet v každém kritériu byl vynásoben odpovídající vahou kritéria,
- **nabídky jsou hodnoceny dokonce podle jiných kritérií, než která byla uvedena v podmínkách zadání veřejné zakázky**, popř. zadavatel rozdělí základní kritérium na podkritéria, která však svým obsahem (předmětem hodnocení) neodpovídají základnímu kritériu,
  - ve zprávě o posouzení a hodnocení nabídek **chybí slovní zdůvodnění výběru nejvhodnější nabídky**, na základě jakých skutečností komise, resp. zadavatel dospěl k rozhodnutí,
  - před uzavřením smlouvy s vybraným uchazečem **nejsou vyžadovány doklady stanovené zákonem k prokázání kvalifikačních předpokladů**,
  - u rozhodnutí o námitkách **chybí poučení o možnosti podat návrh na zahájení řízení u orgánu dohledu**,
  - **nejsou archivovány veškeré doklady** pořízené v souvislosti s výběrem nejvhodnější nabídky včetně podaných nabídek, což objektivně znemožňuje provedení kontroly správnosti postupu zadavatele.
- c) **Nedostatky vyskytující se u uchazečů při podání nabídky a při podání námitek, resp. návrhů na přezkoumání rozhodnutí zadavatele o námitkách:**
- v nabídkách jsou předkládána **neúplná čestná prohlášení o splnění kvalifikačních předpokladů**, resp. je odkazováno na jiné zákony (dílčí novely), než na zákon č. 199/1994 Sb. v platném znění,
  - **doklady** prokazující splnění kvalifikačních předpokladů jsou **předkládány v neověřených kopiích**, resp. stáří dokladů neodpovídá zákonu,
  - při zpracování nabídek **uchazeči mnohdy neberou v úvahu novely zákona**, které nabyly účinnosti,
  - **uchazeči uvádí ve svých nabídkách pouze jednotkové ceny a nikoliv cenu za splnění veřejné zakázky jako celku**, což bývá mnohdy zapříčiněno nejasnými podmínkami zadání,
  - **nabídky nejsou zpracovány podle podmínek zadání** (chybí doklady či údaje požadované zadavatelem, nabídky nejsou zabezpečeny proti neoprávněné manipulaci apod.),
  - **námítky, resp. návrhy** na přezkoumání rozhodnutí zadavatele o námitkách **jsou podávány opožděně**, v případě návrhů nejsou tyto předkládány i zadavateli veřejné zakázky,
  - **námítky, resp. návrhy neobsahují náležitosti stanovené zákonem**, uchazeči vytýkají zadavatelům porušení ustanovení zákona, která zadavatel při zvolené formě zadání není povinen respektovat.

VYBRANÉ PŘÍPADY

Magistrát hlavního města Prahy

Antimonopolní úřad v průběhu června 2002 provedl kontrolu zakázek zadavatele, hlavního města Prahy. Úřad prošetřil celkem

66 zakázek, u 47 z nich zahájil správní řízení. Ve většině případů bylo shledáno porušení zákona a uložena sankce, která v součtu činila celkem **715.000 korun** (nejvyšší uložená sankce činila ve dvou případech 50.000 korun- porušení zákona u zakázek „Stavba 0130 Tylova čtvrť – Plocha hotelu“ a „Veřejná zakázka č. stavby 0079 ŠPEJCHAR – PELC, Tyrolka – průzkumná štola“). Zadavatel uložené pokuty **uhradil** a proti žádnému z rozhodnutí úřadu se neodvolal. Zjištěná závažná porušení zákona ze strany zadavatele spočívala zejména v neprokázání kvalifikačních předpokladů uchazeče o zakázku před uzavřením smlouvy, v 39 případech pak zadavatel pochybil při hodnocení nabídek.

Ministerstvo spravedlnosti, Městský soud Praha

Městský soud v Praze zadal obchodní veřejnou soutěž na zhotovitele komplexní projektové dokumentace pro akci „Rekonstrukce a dostavba areálu Na Mířáncích“ pro justiční organizace. Zadavatel uzavřel s uchazečem, který předložil nejvhodnější nabídku, smlouvu o dílo s vyšší peněžitého závazku 11 900 000,- Kč.

K uvedené smlouvě o dílo byly v průběhu plnění veřejné zakázky uzavřeny dodatky č. 1, č. 2 a č. 4. Dodatkem č. 1, byl předmět veřejné zakázky rozšířen o 1 000 015,- Kč, dodatkem č. 2 došlo k rozšíření předmětu veřejné zakázky o 14 820 000,- Kč a dodatkem č. 4 došlo k rozšíření předmětu veřejné zakázky o 9 632 000,- Kč. V případě všech tří veřejných zakázek, k jejichž provedení byl uzavřen dodatek č. 1, č. 2 a č. 4 se jednalo o práce, které byly rozšířením předmětu původní veřejné zakázky v důsledku změny věcného rozsahu stavby, a které nebyly součástí předmětu původní veřejné zakázky vymezeného předanou zadávací dokumentací.

Nejednalo se tedy o navýšení ceny původní veřejné zakázky, ale o nové veřejné zakázky. Proto měl zadavatel uvedené veřejné zakázky zadat způsobem daným podle zákona. Vzhledem k tomu, že plnění podle dodatku č. 1, č. 2 a č. 4 byla uskutečněna a nebylo již možno uložit zadavateli provést nápravu, popřípadě zadání veřejné zakázky zrušit, Úřad přistoupil k uložení pokuty ve výši 127 000,- Kč, neboť

zákon byl zadavatelem porušen závažným způsobem.

Transgas, a.s., realizace „Stavby č. 7016-Modernizace PZP“

Zadavatel obchodní společnost Transgas zadal formou obchodní veřejné soutěže podle části druhé zákona veřejnou zakázku na dodávku „stavby č. 7016-modernizace PZP“.

V podmínkách soutěže zadavatel požadoval splnění dalšího předpokladu pro plnění veřejné zakázky, a to „oprávnění od výrobce pro montáž a uvedení do provozu rozhodující dodávky (armatury, měření a regulaci, řídicí systémy – AUMA, MOKVELD, DEUTSCHE AUDCO, PIETRO FIORENTINI, FISHER ROUSE-MONT, MSA, TARTARINI...)“.

Z dokumentace o zadání veřejné zakázky Úřad zjistil, že zadavatel si v podmínkách soutěže vyhradil některá práva, která kdyby využil, porušil by tím zákon o zadávání veřejných zakázek. Jednalo se o právo zadavatele vyzvat uchazeče k vysvětlení nabídky před dokončením hodnocení nabídek, resp. právo omezit nebo rozšířit předmět plnění veřejné zakázky v zadávací lhůtě, tzn. poté, kdy jsou již podány nabídky. Zadavatel v předmětném případě požadoval dále předložit oprávnění od výrobce, což znamená, že jiné doklady, resp. doklady od jiných subjektů než výrobců příslušných výrobků, nepovažoval za dostačující ke splnění dalšího předpokladu pro plnění veřejné zakázky.

Svým postupem se zadavatel dopustil diskriminace potenciálních uchazečů, kterým výrobce „armatur“ odmítne vydat oprávnění k montáži. Následná argumentace zadavatele, že by byla pro něj dostačující i oprávnění i od jiných subjektů neměla vliv na rozhodnutí Úřadu. Podmínka soutěže musí být vždy stanovena precizně, jednoznačně a musí ošetřit všechny možné situace, které s podmínkou souvisí a mohou nastat. Úřad rozhodl o zrušení zadání veřejné zakázky, neboť dospěl k závěru, že zadavatel nestanovil jednoznačné požadavky na prokázání dalších předpokladů v podmínkách soutěže včetně jednoznačného stanovení způsobu jejich splnění.

STATISTICKÉ ÚDAJE

Přehled vedených správních řízení v oblasti dohledu nad zadáváním veřejných zakázek podle zákona v roce 2002

	Celkem
Počet obdržených podání (návrhy+podněty)	700
Zahájená správní řízení	379
Vydaná rozhodnutí ve věci	224
Zastavená správní řízení	111
Počet návrhů zamítnutých rozhodnutím	80
Počet uložených pokut	65
Výše pokut uložených prvoinstančním rozhodnutím v tis. Kč	2 809
Výše pokut, kdy rozhodnutí nabylo právní moci v r. 2002 v tis. Kč	1 757
Jiná rozhodnutí vydaná v rámci správního řízení (např. předběžné opatření)	21
Správní poplatky za r. 2002 v tis. Kč	3 053

ROZKLADOVÉ ŘÍZENÍ

Počet podaných rozkladů proti rozhodnutím vydaných v prvním stupni odbory dohledu nad zadáváním veřejných zakázek:

Rok 2002 ..... celkem 97 rozkladů
Rok 2001 ..... celkem 110 rozkladů

Vývoj projednávaných rozkladů je dán jednak rozsahem vyřizovaných případů a jednak jejich zvyšující se složitostí. Z praxe činnosti

obou rozkladových komisí vyplývá, že i přes rozsah a složitost zákona lze vysledovat mírně se snižující počet podaných rozkladů proti rozhodnutím Úřadu. Tento trend je způsoben zejména větší informovaností o vydávaných rozhodnutích Úřadem, která jsou zveřejňována na webových stránkách. Mnoho rozkladů je podáváno i jen proti části výroku rozhodnutí, zejména proti výrokům o uložení pokuty, případně jsou rozklady podávány s žádostí o snížení pokut. Zadavatelé vesměs svá pochybení při zadávání veřejných zakázek uznávají.

5 VEŘEJNÁ PODPORA

Dohled nad veřejnou podporou je důležitou oblastí v rámci začleňování ČR do EU. Rok 2002 byl **třetím** rokem, kdy jako monitorující instituce v oblasti veřejné podpory působil Úřad. **Kapitola hospodářská soutěž byla dne 24. října 2002 předběžně uzavřena.** Za účelem pochopení problematiky veřejné podpory a zkvalitnění předkládaných žádostí o povolení výjimky byla vytvořena síť kontaktních pracovníků na jednotlivých resortech, kteří se účastnili školení pořádaného Úřadem. Úřad i nadále pořádal semináře se zástupci měst a obcí, čímž se přispělo k redukci nezákonně poskytnutých veřejných podpor.

V roce 2002 byl zahájen twinningový projekt pro oblast hospodářské soutěže - veřejné podpory financovaný z prostředků Phare. Na Úřadě v rámci odboru veřejné podpory začal od září působit tzv. **předvstupní poradce - německý expert na veřejnou podporu.** Twinningový projekt se zaměřil na prohlubování znalostí pracovníků především prostřednictvím návštěv zahraničních krátkodobých expertů (bankovníctví, ocelářství).

ČINNOST V OBLASTI METODICKÉ

Jedním ze základních požadavků Evropské unie je transparentnost při posuzování veřejných podpor. Za tímto účelem byly jednotlivé evropské předpisy přeloženy do českého jazyka a zpracovány **metodické pokyny pro každou z oblastí**, které jsou v souladu s vývojem pravidel ES aktualizovány. Byly zpracovány metodické pokyny, upravující skupinové výjimky ze zákazu veřejné podpory, a to v oblasti veřejné podpory ve prospěch malého a středního podnikání, rekvalifikace a zaměstnanosti. V rámci twinningového projektu zpracovali krátkodobí experti návrhy novelizací, případně systematického členění některých metodických pokynů při využití jejich poznatků z praxe, názorů a prohlášení EK. Tyto návrhy by měly sloužit pro jednodušší pochopení problematiky ze strany poskytovatelů. Dále došlo ke stanovení **referenční úrokové sazby pro rok 2002**, na jejímž základě lze provést vyčíslení veřejné podpory, případně stanovit, zda se o veřejnou

podporu jedná či nikoli. Referenční úroková sazba je stanovena na základě výpočtu vycházejícího z metodologie EK. Konkrétní závěry byly učiněny rovněž při posuzování veřejné podpory formou odpuštění penále.

ČINNOST V OBLASTI ROZHODOVACÍ

Česká republika se i nadále potýká s procesem restrukturalizace hospodářského sektoru. Veřejné podpory tedy ve sledovaném období směřovaly k zajištění životaschopnosti existujících společností. V roce 2002 bylo zahájeno celkem **160** a ukončeno **127** správních řízení. Počet správních řízení se stabilizoval. Převážná část z tohoto počtu ukončených správních řízení se týkala investičních pobídek. Důsledkem posuzování velkého množství investičních pobídek je neadekvátní zatížení Úřadu. Řešením je schválení programu poskytování investičních pobídek obsahujícího veškeré podmínky zajišťující jeho slučitelnost s právem ES. V přípravě je již novelizace zákona o investičních pobídkách ve smyslu zajištění kompatibility tohoto zákona s pravidly Evropských společenství. Z vlastního podnětu byla v roce 2002 zahájena 3 správní řízení.

Průměrná doba trvání správního řízení byla 45 dnů, což je zlepšení oproti roku 2001, kdy průměrná doba činila 48 dní. Nejdéle probíhá řízení u případů veřejných podpor na restrukturalizace podniků v obtížích, neboť je třeba doložit a posoudit velké množství informací. Důraz je kladen na zrychlení průběhu správního řízení při plném respektování práv účastníků řízení. Především je nutno shromáždit již v počáteční fázi řízení dostatek podkladů a informací pro vydání rozhodnutí. Průtahy ve vedení řízení byly způsobeny neposkytnutím informací či poskytnutím informací nedostatečných. EK zvažuje na základě obdobných zkušeností rozdělení řízení na dvě fáze, a to fázi shromažďování informací a fázi rozhodovací, přičemž by nebyl brán zřetel na informace poskytnuté až po ukončení první fáze.

V roce 2002 úspěšně pokračovala jednání s Evropskou komisí o povolení výjimky ze zákazu podpory **ocelářských společností**, kdy

ze strany Evropských společenství byla tato výjimka po dlouhém a obtížném vyjednávacím procesu odsouhlasena, a to i retroaktivně od roku 1997. V této souvislosti již Úřad schválil za určitých podmínek veřejnou podporu ve prospěch společnosti Nová Huť, a.s., přičemž podpory pro další ocelářské podniky budou následovat. Do budoucna avizoval Úřad i Evropská komise důslednou kontrolu plnění stanovených podmínek na pravidelných jednáních s Evropskou komisí a zasílání pravidelných monitorujících zpráv.

V oblasti bankovníctví proběhly četné konzultace se zástupci Evropské komise, na nichž byly vyjasňovány přístupy Evropské komise k jednotlivým případům. Jedná se zejména o podpory poskytnuté bankovním domům před účinností zákona o veřejné podpoře. Zasláním přehledu veřejných podpor v oblasti bankovníctví od roku 1997 bylo docíleno transparentnosti těchto veřejných podpor vůči Evropské komisi. Úřad však bude posuzovat jednotlivé případy i během roku 2003. V roce 2002 poskytovatelé podpor v bankovním sektoru připravovali a shromažďovali v úzké spolupráci se zástupci Úřadu informace, které se v tomto roce ještě doplňují. Na jejich základě Úřad posoudí slučitelnost veřejných podpor.

ČINNOST V OBLASTI MONITORINGU

Stěžejní část činnosti monitoringu byla zaměřena na vypracování a pravidelné doplňování seznamu existujících podpor, který byl v závěru roku projednáván s Evropskou komisí. Výsledkem byl seznam existujících veřejných podpor, který bude tvořit přílohu Přístupové smlouvy. Tento seznam bude až do data vstupu České republiky do Evropské unie čtvrtletně doplňován o další veřejné podpory plně slučitelné se závazky vyplývajícími z Evropské dohody. Dále byly vypracovány přehledy poskytovaných podpor v rámci tzv. Seznamu veřejných podpor v České republice a pro potřeby tzv. State Aid Registru a Scoreboardu, jež je zveřejněn na internetové stránce Evropské komise a slouží ke srovnání jednotlivých kandidátských zemí v oblasti veřejné podpory. Evropské komisi byla zaslána již třetí výroční zpráva o veřejné podpoře poskytnuté v České republice.

Z výsledků kontrolní činnosti vyplývá, že v převážné většině případů je postupováno ve smyslu podmínek rozhodnutí Úřadu a nebylo zjištěno neoprávněné čerpání veřejné podpory. Společnost **Flextronics International s.r.o.** však neplnila podmínky rozhodnutí, proto bylo zahájeno řízení o zrušení veřejné podpory. U společnosti Spolana a.s. byly zjištěny odchylky od původně plánovaných ekonomických ukazatelů restrukturalizačního plánu, které však byly řádně zdůvodněny vlivem povodní.

VYBRANÉ PŘÍPADY

Úřad povolil v prosinci 2002 **výjimku ze zákazu veřejné podpory** společnosti **ŠKODAEXPORT, a.s.** Formou státní pomoci je prominutí závazku z přepočtu devizových aktiv a pasiv ve výši 29,5 milionů korun a kapitalizace pohledávek Ministerstva financí ve výši 4,41 miliard korun, a to jejich vkladem do základního jmění Škodaexportu, a.s. Zmíněnou podporu Úřad povolil za následujících podmínek: Ministerstvo financí musí předložit Úřadu do půl roku zprávu o plnění schváleného restrukturalizačního plánu Škodaexportu, která bude aktualizována každých následujících šest měsíců a po ukončení restrukturalizace bude předložena závěrečná hodnotící zpráva o jejím průběhu. Restrukturalizační plán bude realizován nejpozději do konce roku 2004 a Ministerstvo financí zajistí jeho plnou implementaci pro roky 2002 až 2004.

Úřad povolil výjimku ve formě poskytnutí garance Českou konsolidační agenturou společnosti **Škoda Jaderné strojírenství (Škoda JS)**, a to ve prospěch Komerční banky. Tato banka pak provede vystavení akontační záruky pro financování projektu Obnova systému kontroly JE Dukovany ve výši 401 mil. Kč. Neposkytnutí předmětné garance ze strany České konsolidační agentury by znamenalo zastavení projektu, což by mělo pro Škodu JS likvidační důsledky. Úřad předmětnou podporu povolil na dobu 6 měsíců a ve svém rozhodnutí stanovil dvě podmínky. Ministerstvo financí jako poskytovatel musí do šesti měsíců předložit Úřadu restrukturalizační nebo likvidační plán Škody JS, nebo prokázat, že poskytnutá garance zanikla. Pokud poskytovatel předloží do šesti měsíců od nabytí právní moci tohoto

rozhodnutí restrukturalizační plán společnosti Škoda JS, může Úřad schválit prodloužení lhůty pro poskytování veřejné podpory.

Úřad povolil výjimku ze zákazu veřejné podpory rovněž ve prospěch společnosti **ŠKODA TS**, a to ve formě kapitalizace pohledávek České konsolidační agentury až do výše 130 mil. Kč a kapitalizace pohledávek Škody holding až do výše 63 mil. Kč. Jednou z podmínek tohoto rozhodnutí je, že Ministerstvo financí České republiky do šesti měsíců ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí předloží Úřadu zprávu o plnění schváleného restrukturalizačního plánu společnosti ŠKODA TS v podobě střednědobého plánu pro roky 2002-2006. Proces prodeje společnosti strategickému investorovi pak bude ukončen do konce roku 2003.

V prosinci roku 2002 byla Úřadem povolena **výjimka ze zákazu veřejné podpory** ve prospěch společnosti **Nová huť, a.s. (NH)**. Tato výjimka se týká provozního úvěru poskytnutého Konsolidační bankou Praha v celkové výši 750 mil. Kč, postoupení úvěrových pohledávek České konsolidační agentury za společností NH v nominální výši 3800 mil. Kč společnosti LNM Holdings N.V. za 10,86 mil. USD, úhrady závazku NH plynoucího z emitovaných dluhopisů ve výši 1254 mil. Kč Českou konsolidační agenturou, prominutí penále z DPH ze strany Ministerstva financí, což představuje státní pomoc ve

výši 93,779743 mil. Kč, a prominutí části exekučních nákladů ve výši 3 mil. Kč z celkové částky ve výši 14,152110 mil. Kč ze strany Ministerstva financí, které představuje veřejnou podporu ve výši 3 mil. Kč. **V minulosti nebylo možné veřejnou podporu do oblastí ocelářství povolit z důvodu neexistence výjimky ze strany Evropské unie pro české hutnictví.** Poskytovatelé podpory (Ministerstvo financí a Ministerstvo průmyslu a obchodu) musí v souladu s rozhodnutím zajistit, že poskytování pomoci bude plně v souladu s podmínkami stanovenými v dokumentu Společná pozice EU ze dne 22. října 2002. Bude vypracován harmonogram implementace programu restrukturalizace NH včetně plánu na snížení kapacit a tento materiál odsouhlasený Evropskou komisí bude podobně jako upravený podnikatelský plán společnosti do konce příštího roku předložen Úřadu. Úřadu má být podle stanovených podmínek také do konce roku 2003 předložena hodnotící zpráva o průběhu restrukturalizace společnosti, která bude aktualizována každých následujících šest měsíců až do 1. března 2007. Poslední podmínka rozhodnutí stanoví, že musí být umožněn přístup expertů pověřených Evropskou komisí a Úřadem na pozemky Nové huti a zajištěna možnost nahlížet do jejích obchodních knih a jiných obchodních záznamů, pořizovat si z nich výpisy a na místě žádat vysvětlení.

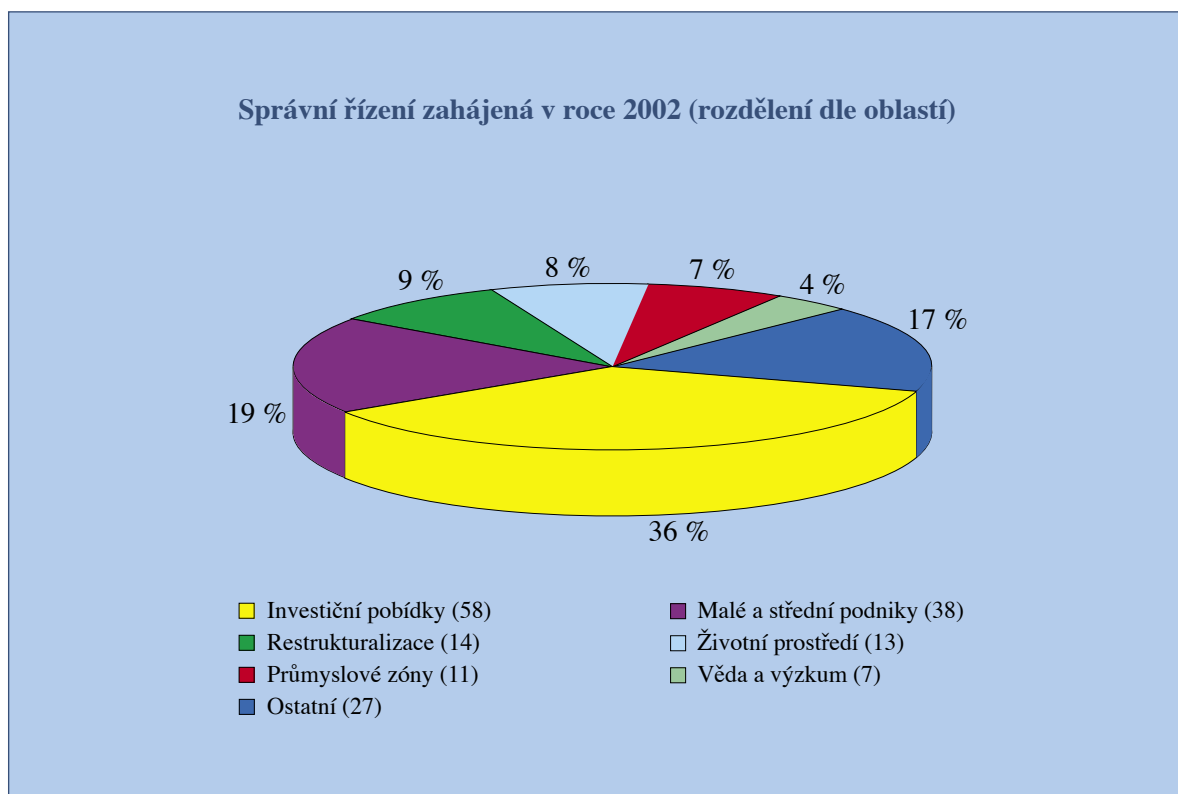

STATISTICKÉ ÚDAJE

Počet vydaných rozhodnutí v roce 2002

	SŘ zahájená v roce 2001	SŘ zahájená v roce 2002	Celkem
Vydaná rozhodnutí	32	126	158
- povoleno	2	3	5
- povoleno s podmínkami	15	76	91
- nepovoleno	3	1	4
- zastaveno řízení	11	32	43
- z části povoleno s pod., z části nepovoleno	1	14	15

V roce 2002 zahájil Úřad v oblasti veřejné podpory 160 správních řízení.

6 SOUTĚŽNÍ ADVOKACIE

Činnost Úřadu v jednotlivých oblastech má za cíl **pozitivně ovlivňovat ekonomiku** České republiky, neboť vede k úsporám a vyšší efektivitě jak na úrovni mikroekonomické, tak na úrovni národního hospodářství. Význam v tomto směru má nejen samotná rozhodovací činnost, ale též tzv. **soutěžní advokacie**, jakožto souhrn všech aktivit zaměřených na podporu vzniku a rozvoje konkurenčního prostředí jinými než rozhodovacími mechanismy, zejména prostřednictvím vztahu soutěžního úřadu k jiným státním úřadům a veřejným institucím a prostřednictvím zvyšování obecného povědomí o prospěšnosti hospodářské soutěže.

Úřad kromě vlastní rozhodovací činnosti dlouhodobě sleduje situaci na jednotlivých trzích z hlediska kvality soutěžního prostředí. V některých případech shledal, že určité praktiky a jevy, které jsou předmětem opakujících se stížností, **mohou být způsobeny nevhodnou regulací. Velmi závažnou z tohoto hlediska je oblast vodárenství.** V České republice dochází postupně ke koncentraci provozovatelů veřejných vodovodů a kanalizací na celostátní úrovni. Provozovatelé zároveň nejsou vystaveni žádné konkurenci. **Pokud není vyvíjen tlak na snižování nákladů subjektů, kteří jsou v monopolním postavení, a oprávněnost vynaložení těchto nákladů není kontrolována, dochází k nekontrolovatelnému růstu cen.** Úřad proto doporučuje zvážit **ustavení nezávislého orgánu**, který by mj. zpracovával příslušné analýzy nákladů, a na základě těchto analýz by dával svá doporučení ohledně stanovení cen, směřované orgánu, jenž vydává cenový výměr.

Úřad se v rámci své rozhodovací činnosti zabýval mj. také řešením otázek souvisejících s problematikou povinného smluvního pojištění cestovních kanceláří. Z jeho zjištění vyplynula nutnost legislativního zásahu, neboť současný stav nepřispívá k rozvoji efektivní hospodářské soutěže a ochrany spotřebitele. Současná právní úprava podmínek podnikání podle zákona č. 159/1999 Sb. vytváří překážky pro fungování volné soutěže v oblasti cestovního ruchu. Jde především

o to, že jedinou přípustnou formou zajištění cestovních kanceláří proti úpadku je institut tzv. povinného smluvního pojištění a zákon nepřipouští jiné alternativní řešení. Tato skutečnost spolu s faktem, že pojišťovny ve své většině tento typ pojištění buď neposkytují, neboť jim zákon takovou možnost neukládá, nebo jen v případě sdružení se s jinými pojišťovnami v rámci tzv. poolu, má za následek, že na tomto trhu prakticky neexistuje konkurence a vzniká určitá asymetrie mezi nabídkou a poptávkou. Úřad tedy z vlastní iniciativy vypracoval návrh možné novelizace zákona č. 159/1999 Sb. Při přípravě tohoto návrhu se Úřad zaměřil na zabezpečení souladu právní úpravy s principy ochrany hospodářské soutěže a ochrany spotřebitele. Základním rozdílem oproti stávající právní úpravě je zavedení nového institutu povinných záruk pro případ úpadku cestovní kanceláře. Institut povinných záruk se pak dále dělí do dvou skupin. První skupinu představuje smluvní pojištění, které však oproti současnému právnímu stavu ztrácí svoji výlučnost. Právní úprava smluvního pojištění zůstává v zákoně jinak zachována beze změn. Druhou skupinu povinných záruk tvoří tzv. jiné záruky cestovních kanceláří pro případ úpadku, které mohou být poskytnuté bankou nebo jiným peněžním ústavem. Úřad také úspěšně uplatnil zásadní připomínku k občanskému zákoníku, která byla akceptována a do vládního návrhu zákona byla zpracována ustanovení, že postup pojistitelů nemůže být v rozporu s pravidly hospodářské soutěže.

Sídlo Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

Úspěšný byl Úřad i v dalších případech, kdy bylo jeho zásadním připomínkám vyhověno. To se týkalo například návrhu zákona o povinném

zdravotním pojištění dětí cizinců, návrhu zákona o koordinátorovi bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništích či novely vyhlášky, kterou se provádí zákon o silniční dopravě.

SPOLUPRÁCE S REGULÁTORY

V roce 2002 pokračovala spolupráce s Českým telekomunikačním úřadem (ČTÚ) na základě Memoranda o spolupráci mezi Úřadem a ČTÚ, jehož přijetí bylo iniciováno předsedou Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Úřad vyvolal jednání například na základě stížností zákazníků na nové **cenové programy** stanovující maximální ceny za službu společnosti ČESKÝ TELECOM, a.s. Předmětem jednání byl cenový program **HOME MINI**, který neumožňuje použít funkci volby operátora, a dále pak ostatní cenové programy, obsahující volné kredity vázané na paušál. Dle Úřadu se použitím těchto volných kreditů snižuje motivace zákazníků využívat služeb jiných operátorů, což zpomaluje rozvoj konkurenčního prostředí. Jednání vyústila v zavedení nového cenového programu **HOME ZERO** a **BUSINESS ZERO**, u kterých je možno použít volbu operátora a již neobsahují volný kredit. Ve srovnání např. s cenovými programy **STANDARD** jsou cenové programy **ZERO** pro koncové zákazníky neatraktivní, neboť v nich není cena za měsíční paušál snižena o částku shodnou s kreditem. Úřad vyzývá, aby ČTÚ vydal nové cenové rozhodnutí, ve kterém by zmíněné protisoutěžní aspekty byly odstraněny.

Úřad také požadoval, aby byl rozšířen věcný záměr zákona o **telekomunikacích** o oblast poskytování **služeb kabelové televize**, a aby tato oblast byla regulována obdobným způsobem, jak je to navrhováno při poskytování služeb prostřednictvím pevné telefonní sítě. Úřad přitom vycházel ze skutečnosti, že **odvětvový regulátor v dané oblasti regulaci nevykonává, neboť zastává názor, že služby kabelové televize nejsou telekomunikačními službami**. Ze získaných poznatků plyne, že v oblasti poskytování služeb prostřednictvím kabelové televize jde o principiální nedostatek

v nastavení regulačních mechanismů. Tyto **připomínky nebyly** ze strany předkladatele návrhu **akceptovány**. Ze **stanoviska Ministerstva dopravy a spojů** je zřejmé, že **pojem „telekomunikační služby“ pokrývá** rovněž služby šíření televizního signálu prostřednictvím zemských vysílačů, **kabelových sítí** i družicového spojení a tyto činnosti **podléhají regulaci ČTÚ**. Provádění regulační kompetence je tedy podle předkladatele záležitostí správné aplikace zákona odvětvovým regulátorem. Protože kompetenční spor přetrvává, regulace není fakticky vykonávána. **Úřad proto navrhuje zavedení dočasné cenové regulace**.

Úřad v roce 2002 řešil spor alternativních operátorů se společností ČESKÝ TELECOM, a.s. ve věci přístupu k internetu pomocí technologie ADSL. Úřad své šetření přerušil do uzavření řízení vedeného ČTÚ a v únoru 2003 bylo vydal prvostupňové rozhodnutí o zneužití dominantního postavení. Společnosti ČESKÝ TELECOM byla uložena pokuta 23 milionů Kč. Rozhodnutí není dosud pravomocné.

Úřad spolupracuje i s **Energetickým regulačním úřadem (ERÚ)**, a to v oblasti elektroenergetiky, plynárenství a teplárenství. Úřad spolupracoval s ERÚ na tvorbě některých vyhlášek, v rámci jejichž přípravy Úřad prosazoval soutěžní principy. V rámci posuzování dopadů při šetření spojení RWE/Transgas/ distribuční společnosti Úřad požádal o stanovisko ERÚ. Jednalo se především o problematiku upravenou energetickým zákonem, jako např. sjednání přístupu k přepravní soustavě, regulovaný přístup k distribučním soustavám atd. V rámci posuzování dopadů při šetření spojení ČEZ/pět distribučních společností Úřad konzultoval s ERÚ odbornou problematiku, která se týkala možných dopadů spojení na regulaci odvětví, přístupu do sítě, problematiky vývozu a dovozu atd. Stanovisko regulátora přispělo k objektivizaci situace na trhu a k posouzení možných dopadů spojení na trh.

7 ŽALOBY PROTI ROZHODNUTÍM ÚŘADU

HOSPODÁŘSKÁ SOUTĚŽ

- a) Žaloby podané u Vrchního soudu v Olomouci proti rozhodnutím předsedy Úřadu o rozkladech podaných proti rozhodnutím vydaným podle zákona

Počet žalob podaných v roce 2001	3
Z toho rozsudků	3
Počet žalob podaných v roce 2002	7
z toho rozsudků	2

Celkem bylo v roce 2002 rozhodnuto o 2 žalobách proti rozhodnutím Úřadu v oblasti hospodářské soutěže, přičemž Vrchní soud obě žaloby zamítl.

- b) Nejvýznamnější právní názory pro další rozhodovací činnost Úřadu, obsažené v rozsudcích Vrchního soudu v Olomouci:

Vrchní soud v Olomouci rozhodl o zamítnutí žaloby společnosti **Adidas ČR** s.r.o. proti rozhodnutí předsedy Úřadu ze dne 9. listopadu 2001. Porušení zákona identifikované Úřadem spočívalo v tom, že žalobce od počátku roku 2000 do 2. listopadu 2000 uzavíral se svými zákazníky-odběrateli zboží značky adidas „Rámcovou smlouvu o spolupráci na rok 2000 – ČR“, obsahující ujednání, že nedodržování doporučené úrovně maloobchodních cen zákazníkem, včetně maximálních slev z těchto cen na posezónní doprodeje a v průběhu krátkodobých reklamních akcí, je jedním z důvodů, které dává žalobci právo s okamžitou platností od této smlouvy odstoupit. Po přezkoumání rozhodnutí předsedy Úřadu dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná. Z odůvodnění rozsudku vyplývá, že žalobci nebylo možné přisvědčit, že by byl zkrácen na právu na řádné odůvodnění správního rozhodnutí, neboť správní orgán se téměř na 20 stranách rozhodnutí vypořádal dostatečným způsobem se vším, co je k prokázání kartelové

dohody potřebné, jakož i se všemi podstatnými námitkami žalobce, tak, aby mohl uzavřít výrok o porušení zákona a také odůvodnit sankci, k níž přistoupil. Vrchní soud žalobu v celém rozsahu zamítl.

VEŘEJNÉ ZAKÁZKY

- a) Žaloby podané u Vrchního soudu v Olomouci proti rozhodnutí předsedy Úřadu v oblasti zadávání veřejných zakázek

Počet žalob podaných v roce 2001	14
Z toho rozsudků	10
Počet žalob podaných v roce 2002	9
z toho rozsudků	3

- b) Nejvýznamnější právní názor obsažený v rozsudcích a usneseních vztahující se k rozhodovací činnosti Úřadu:

Výklad pro postup při posuzování závažnosti jednotlivých porušení zákona. Podle rozsudku č. j. 6A 47/2000 Vrchního soudu v Praze Úřad uloží pokutu podle ustanovení § 62 odst. 1 zákona zjistí-li, že zadavatel závažně či opětovně porušil ustanovení tohoto zákona. Uložení sankce však zákonodárce nespojuje s jakýmkoliv porušením zákona, ale jen s takovým porušením, jehož se zadavatel dopustil buď opakovaně nebo jež dosáhlo určité intenzity. Zákon tedy podle názoru soudu neoznačuje určité formy protiprávního jednání za závažné porušení, ale protože porušení jakýchkoliv povinností může dosahovat různé intenzity a sankcionovat může Úřad jen ta, která dosahují intenzity závažného porušení, je tedy nutno shromáždit podklady svědčící nejen o tom, že došlo k porušení zákona, ale i o tom, že nabylo takové intenzity, aby naplnilo zákonný znak závažného porušení. Rozhodnutí, v nichž chybějí důvody, o které se opírá výrok, jsou nepřezkoumatelná.

8 MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

EVROPSKÁ UNIE

V závěrečné fázi vstupních rozhovorů o přistoupení České republiky k Evropské unii bylo prioritou Úřadu splnění závazků vyplývajících z Evropské dohody a umožnění tak **uzavření vyjednávací kapitoly Hospodářská soutěž**. Nejzávažnějšími otázkami, které bylo nezbytné vyřešit před uzavřením této kapitoly, byla především problematika poskytování veřejné podpory do bankovního sektoru a veřejná podpora související s restrukturalizací ocelářského průmyslu České republiky.

Ve vztahu k veřejné podpoře poskytnuté v **bankovním** sektoru vypracoval Úřad ve spolupráci především s Ministerstvem financí a Českou národní bankou pro informaci Evropské komise řadu podrobných zpráv a rozborů. Cílem poskytnutí těchto informací bylo popsat situaci v tomto odvětví z hlediska poskytnuté veřejné podpory a demonstrovat kvalitu rozhodovací činnosti Úřadu ve vztahu k těm opatřením, která byla učiněna

po 1. květnu 2000 a byla tak předmětem zkoumání Úřadu na základě zákona o veřejné podpoře. K této problematice se uskutečnila rovněž řada jednání zástupců Úřadu a dalších zainteresovaných resortů se zástupci Evropské komise, která nakonec přispěla k vyjasnění této problematiky a shodě ohledně dalšího postupu při jejím řešení.

V oblasti **ocelářství** Úřad pokračoval v plnění závazků vyplývajících pro Českou republiku z Evropské dohody a spolupracoval s Ministerstvem průmyslu a obchodu, které bylo zodpovědné za přípravu komplexního plánu restrukturalizace českého ocelářství. Tento restrukturalizační plán byl podmínkou Evropské komise pro prodloužení výjimky ze zákazu poskytování veřejné podpory do ocelářského průmyslu. Předložení tohoto restrukturalizačního programu, obsahujícího rovněž komplexní přehled poskytované veřejné podpory, umožnilo prodloužení této výjimky a odstranilo tak poslední překážku pro **úspěšné uzavření vyjednávací kapitoly Hospodářská soutěž, ke kterému došlo 24. října 2002.**

V lednu 2002 navštívil ÚOHS hlavní vyjednávač EU pro ČR Rutger Wissels (vpravo). Jedním z témat rozhovorů s předsedou Josefem Bednářem bylo i poskytování veřejné podpory v ocelářství.

V průběhu roku 2002 probíhala velmi intenzivní komunikace mezi Úřadem a Evropskou komisí nejen ve výše uvedených oblastech, ale rovněž i v řadě dalších otázek souvisejících s přípravou přistoupení České republiky do Evropské unie. Z velkého množství informací zpracovaných pro Evropskou komisi v průběhu roku 2002 lze uvést například podrobné přehledy o rozhodovací činnosti Úřadu v oblasti veřejné podpory a ochrany hospodářské soutěže za rok 2001. V návaznosti na dotazy Evropské komise informoval Úřad podrobněji o některých významných případech, jako například o schválení spojení v odvětví plynárenství či o posuzování restrukturalizace v elektroenergetice.

V návaznosti na zahájení přípravy smlouvy o přistoupení České republiky k Evropské unii zahájil Úřad zpracovávání seznamu veřejné podpory, jejíž poskytování by mělo pokračovat i po vstupu do EU, a která by měla být po vstupu považována za tzv. existující veřejnou podporu nevyžadující nové přezkoumání Evropskou komisí. Úřad zaslal první verzi tohoto seznamu v únoru 2002 a dále pracoval na jeho aktualizaci a doplňování podrobnějších údajů požadovaných Evropskou komisí u vybraných případů, přičemž další rozsáhlá aktualizace tohoto seznamu byla Evropské komisí zaslána v září 2002. V první polovině roku 2002 probíhaly dále konzultace Úřadu s Evropskou komisí při přípravě regionální mapy veřejné podpory pro období 2002-2006, která v souladu s pravidly ES stanovuje maximální výši intenzity veřejné podpory v jednotlivých regionech České republiky v závislosti na jejich ekonomické úrovni. Návrh této regionální mapy byl po určitých úpravách Evropskou komisí podpořen v červnu 2002 a stal se pro Úřad základem pro posuzování regionální veřejné podpory.

Vzhledem k blížícímu se vstupu České republiky do Evropské unie se Úřad rovněž soustředil na sledování nově přijímané soutěžní legislativy ES a například v případě návrhu nařízení o aplikaci článků 87 a 88 Smlouvy o ES na veřejnou podporu zaměstnanosti se na této přípravě již i aktivně podílel zasláním svých připomínek k tomuto návrhu. Úřad také podrobněji analyzoval nové úkoly vyplývající

z budoucího členství v Evropské unii, přičemž vzal v úvahu připravované významné změny komunitárního soutěžního práva.

Komunikace Úřadu a Evropské komise probíhala rovněž formou notifikací šetřených případů v souladu s Prováděcími pravidly pro ustanovení Evropské dohody o hospodářské soutěži. Ze strany Evropské komise bylo notifikováno její probíhající šetření možné protisoutěžní dohody v rámci letecké aliance Skyteam. Na druhou stranu notifikace ze strany Úřadu se týkaly šetření protisoutěžní dohody o spolupráci při nákupu mezi dvěma nadnárodními maloobchodními řetězci a dále stížnosti obdržené Úřadem v souvislosti s tzv. Passenger Agency Programem Mezinárodní asociace letecké dopravy IATA.

V červnu 2002 se ve Vilniusu uskutečnila osmá Soutěžní konference kandidátských zemí a Evropské komise, která byla zaměřena především na otázky řádného prosazování soutěžního práva včetně pravidel pro veřejnou podporu. Předseda Úřadu se při této příležitosti setkal s generálním ředitelem pro hospodářskou soutěž Alexandrem Schaubem, přičemž předmětem jednání byly především aktuální otázky ochrany hospodářské soutěže a dohled nad poskytováním veřejné podpory v České republice.

V říjnu 2002 byla publikována **Pravidelná zpráva Evropské komise** o pokroku České republiky při přípravě na členství v Evropské unii. Pravidelná zpráva pozitivně hodnotí přijetí vyhlášky Úřadu týkající se notifikace fúzí obsahující v příloze standardní formulář pro notifikace a novelizaci Leniency programu z července 2001 podle nového programu Evropské komise z února 2002 s cílem podpořit oznamování kartelových případů jejich účastníky. Evropská komise rovněž pozitivně hodnotí důsledné prosazování zákona o ochraně hospodářské soutěže ze strany Úřadu. V oblasti veřejné podpory Pravidelná zpráva zmiňuje návrh regionální mapy veřejné podpory, která byla předložena a následně schválena Výborem přidružení.

V oblasti zadávání veřejných zakázek Pravidelná zpráva uvítala přijetí novely zákona

o zadávání veřejných zakázek z května 2002, která výrazně omezila možnost používání tzv. zrychleného postupu. Podle Evropské komise legislativa v oblasti zadávání veřejných zakázek však stále není v souladu s *acquis communautaire* a je třeba věnovat značné úsilí přijetí nového zákona. Úřad v této oblasti úzce spolupracuje s Ministerstvem pro místní rozvoj, které je za předložení nového zákona odpovědné. Nový zákon o zadávání veřejných zakázek by měl být projednán v průběhu roku 2003 tak, aby nabyl účinnosti nejpozději ke dni vstupu ČR do EU.

V září 2002 byl také zahájen **twinningový projekt** pro oblast hospodářské soutěže, který se skládá ze dvou částí, a to části pro oblast antitrustu a části pro oblast veřejné podpory. Uvedený twinningový projekt, který potrvá až do konce srpna roku 2004 a v jehož rámci působí na Úřadě pro každou oblast jeden předvstupní poradce (pro oblast antitrustu z Itálie, pro oblast veřejné podpory z Německa), je financován z fondů PHARE. Cílem twinningu je dosažení transparentnosti aplikačních kapacit Úřadu a jeho vybavení kvalifikovanými odborníky tak, aby byl Úřad připraven plně aplikovat *acquis* v okamžiku vstupu České republiky do EU a vynucovat pravidla hospodářské soutěže a veřejné podpory v souladu s ním.

Předseda ÚOHS Josef Bednář vítá před slavnostním zahájením twinningového projektu v Brně Paola Faiolu (vlevo), velvyslance Itálie v ČR.

OECD, WTO A DALŠÍ MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE

Jednání Výboru pro soutěžní právo a politiku OECD a Globálního fóra pro hospodářskou soutěž

Zástupci Úřadu se v průběhu roku 2002 nadále aktivně zúčastňovali zasedání Soutěžního výboru OECD a jeho pracovních skupin. Pro červnové jednání Soutěžního výboru vypracoval Úřad výroční zprávu o své činnosti za rok 2001, kterou na jednání v Paříži osobně prezentoval předseda Úřadu. Pro toto jednání připravil Úřad rovněž komplexní informaci o procesu kontroly spojování soutěžitelů v České republice, která společně s příspěvky ostatních členských států byla podkladem pro rozsáhlou diskusi k jednotlivým otázkám spojeným s kontrolou spojování soutěžitelů. Pro říjnové zasedání připravil Úřad příspěvky pro jednání kulatých stolů týkající se hmotněprávních kritérií pro posuzování fúzí a komunikace soutěžního úřadu s médii.

V únoru 2002 proběhlo již druhé jednání Globálního fóra OECD pro hospodářskou soutěž, jehož se zúčastnil také zástupce Úřadu. Předmětem zasedání, kterého se kromě 30 členských zemí OECD a 5 pozorovatelských zemí zúčastnilo také 21 nečlenských zemí, byly otázky mezinárodní spolupráce soutěžních úřadů při šetření kartelů a nadnárodních fúzí, vztah soutěžní politiky a hospodářského růstu, možných dopadů kartelů na rozvojové země a problematika technické asistence v oblasti ochrany hospodářské soutěže.

Světová obchodní organizace

V rámci Světové obchodní organizace (WTO) pokračovalo v roce 2002 jednání v rámci Pracovní skupiny pro vztah mezi obchodní a soutěžní politikou. Jednání této pracovní skupiny bylo v souladu se závěry 4. zasedání Ministerské konference WTO v Doha v listopadu 2001 zaměřeno na vyjasnění základních principů případného mnohostranného rámce WTO pro hospodářskou soutěž a určení možností budoucích jednání o tomto rámci, o jejichž zahájení by mělo být rozhodnuto v září 2003 na 5. zasedání

Ministerské konference WTO v Kankúnu. Úřad zastává stanovisko, že v zájmu zajištění srovnatelných podmínek pro podnikatelské subjekty v celosvětovém měřítku je prospěšné usilovat o prosazení takovéto mnohostranné dohody. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže přitom prosazuje, aby tato dohoda byla založena na principech nediskriminace, transparentnosti, flexibility a procedurální správnosti, umožnila efektivnější mezinárodní spolupráci soutěžních úřadů a stanovovala pravidla především pro potírání nejzávažnějších protisoutěžních praktik, jakými jsou kartelové dohody. Zástupci Úřadu se v průběhu roku 2002 přímo zúčastnili dvou zasedání Pracovní skupiny pro vztah mezi obchodní a soutěžní politikou a připravili celkem tři písemné příspěvky pro toto jednání.

Úřad rovněž přispěl k jednání Mezivládní skupiny expertů UNCTAD pro soutěžní právo a politiku konanému v Ženevě v červenci 2002, pro které připravil vstupy do diskuse jednak k otázce rovnováhy mezi kontrolou spojování soutěžitelů a schopností domácích soutěžitelů konkurovat na světových trzích a také k problematice vzájemného vztahu soutěžního úřadu a sektorových regulačních orgánů.

SPOLUPRÁCE SE ZAHRANIČNÍMI SOUTĚŽNÍMI ÚŘADY

Vlivem globalizace ekonomik se objevuje stále více soutěžních problémů přesahujících hranice jednotlivých států. Efektivní šetření všech těchto případů většinou vyžaduje intenzivní spolupráci mezi soutěžními úřady různých zemí. Proto Úřad považuje úzkou spolupráci se zahraničními soutěžními úřady za jednu ze svých priorit a usiluje jak o navázání úzkých bilaterálních vztahů, tak o aktivní spolupráci se zahraničními soutěžními úřady v rámci multilaterálních iniciativ – především nově vzniklé Mezinárodní soutěžní sítě (ICN). V rámci navazování bilaterálních vztahů se zahraničními soutěžními úřady v roce 2002 navštívili zástupci Úřadu v čele s předsedou španělský Tribunal pro ochranu soutěže.

Důležitou formou mezinárodní spolupráce Úřadu v roce 2002 byla neformální spolupráce s odborníky zahraničních soutěžních úřadů při řešení jednotlivých případů. Jednalo se například o zkušenosti zahraničních úřadů s případy protisoutěžního chování kabelových televizí, otázky posuzování fúzí na trhu s cukrem, soutěžní aspekty v rámci odvětví elektro-energetiky a plynárenství nebo protisoutěžní praktiky v oblasti prodeje pohonných hmot. S cílem zajistit maximální efektivitu monitoringu soutěžního prostředí na jednotlivých trzích, zejména s ohledem na identifikaci indicí o existenci kartelových dohod, oslovil Úřad pro ochranu hospodářské soutěže řadu zahraničních soutěžních úřadů s dotazem na jejich zkušenosti s těmito aktivitami. ÚOHS vedl konzultace se soutěžními úřady členských zemí Evropské unie při zpracovávání analýzy úkolů očekávaných v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie a s vytvořením tzv. Evropské soutěžní sítě.

Ve spolupráci se soutěžními úřady Maďarska, Slovenska, Slovinska a Polska zahájil Úřad v roce 2002 také přípravu ustavení tzv. Středoevropské soutěžní iniciativy, která by měla být platformou pro výměnu zkušeností s prosazováním soutěžního práva mezi soutěžními úřady těchto zemí střední Evropy.

V souvislosti s plánovaným vstupem České republiky do Evropské unie získává spolupráce mezi jednotlivými soutěžními úřady stále větší význam. Nová komunitární legislativa kromě modernizace soutěžních pravidel vytváří rovněž tzv. Evropskou soutěžní síť (European Competition Network – ECN), která by měla být efektivním orgánem pro distribuci jednotlivých případů mezi soutěžními úřady členských států a Evropskou komisí a pro spolupráci na jejich šetření. Úřad je již v současné době jejím členem a jeho pracovníci se aktivně podílí na práci jednotlivých pracovních skupin zaměřených v současné době na čtyři základní oblasti: alokaci případů, výměnu informací, společná šetření a leniency programy.

9 INFORMAČNÍ ČINNOST ÚŘADU

V rámci zajištění co nejvyšší transparentnosti a zlepšení komunikace Úřadu s veřejností, sdělovacími prostředky a zpravodajskými agenturami funguje na Úřadě odbor tisku a informací (OTI). Jeho pracovníci odpovídají na stovky dotazů, týkající se působnosti a činnosti ÚOHS. Na základě zákona č. 106/1999 Sb. bylo elektronickou poštou v roce 2002 na Úřad zasláno 82 dotazů. Více než polovina zaslaných dotazů se týkala poskytnutí dalších informací z oblasti veřejných zakázek, ostatní dotazy jsou směřovány k oblasti hospodářské soutěže a k udělování výjimek ve sféře veřejné podpory.

Sdělovací prostředky i veřejnost jsou často odkazovány na webovou stránku Úřadu, kde jsou k dispozici pravomocná rozhodnutí Úřadu, odpovědi na často kladené dotazy či aktuality. Informace z odboru tisku a informací jsou určeny širokému spektru příjemců. OTI spolupracuje mj. s odbornými právníckými a ekonomickými časopisy doma i v zahraničí (Euro, Ekonom, Profit, Wirtschaft und Wettbewerb atd.). V denním tisku je pak o práci Úřadu informována široká veřejnost.

V roce 2002 začal Úřad využívat internetovou vyhledávací službu Newton IT, která poskytuje přístup k textům i z méně dostupných médií, jako je například regionální tisk. Jejím prostřednictvím jsou vyhledávány podněty

z oblastí hospodářské soutěže a veřejných zakázek vhodné k řešení Úřadem. Tato činnost vedla ke zvýšení počtu šetření z vlastního podnětu. Účinnost komunikačních aktivit se zjišťuje denně metodou aktivního monitoringu zpráv z denního i odborného tisku (domácího i zahraničního) a z internetu.

O činnost Úřadu se veřejnost stále více zajímá. Svědčí o tom počet článků a zmínek v tisku o práci Úřadu, který se zvýšil o 20 % oproti předcházejícímu roku. Týdenní průměr je dnes již na více než padesáti článcích publikovaných o práci Úřadu ve sledovaných médiích, což představuje přes 2500 článků za rok. Domácí i zahraniční sledovaná média publikovala za rok 2002 více než 470 článků s citacemi předsedy Úřadu, více než 40 rozhovorů a několik autorských článků předsedy Úřadu, ve kterých se vyjádřil k aktuálním otázkám a jednotlivým důležitým případům z oblasti působnosti ÚOHS projednávaným v roce 2002.

Úřad komunikuje s veřejností na základě metodiky, kterou vypracoval s využitím zahraničních zkušeností, a která se za chodu neustále dotváří. ÚOHS pokračuje ve vydávání Informačních listů, které jsou podobně jako tiskové zprávy a kartelový rejstřík zveřejňovány na internetových stránkách Úřadu www.compet.cz.

**Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
Joštova 8, 601 56 Brno,
Česká republika**

**telefon: +420 542 161 111
fax: +420 542 210 023
e-mail: info@compet.cz
webové stránky ÚOHS: www.compet.cz**